

telu asiassa, olisi nyt parasta turhan työn välttämiseksi ratkaista, mikä otetaan yksityiskohtaisen käsittelyn pohjaksi, menettelytapavaliokunnan mietintö, vaiko Pekkalan lähete-keskustelussa esittämä päätöslauselmaehdotus, jonka vuoksi esitti, että näiden välillä toimitettaisiin äänestys. Ehdotus hyväksyttiin.

Kun oli vaadittu nimenhuutoäänestystä, ilmoitti puheenjohtaja, että valiokunnan mietintö on *jaa*, Pekkalan ehdotus *ei*.

Äänestyksessä vastasivat *jaa*: J. F. Aalto, Fanny Ahlfors, Hj. Ahlfors, Aug. Aho, Heikki Alkanen, V. Annala, T. Bryggari, Lyyli Eronen, Herman Eskeii, Mimmi Haapasalo, Hanna Hakala, M. Hakkarainen, Väinö Hakkila, Toivo Halonen, K. Harvala, V. Heimonen, Edv. Helle, J. Helmissaari, Hilda Herrala, Juho Holm, J. P. Holopainen, V. Huhta, Aoni Huotari, Emil Hurri, E. Huttunen, O. Härmä, P. Hätinen, Aug. Julkunen, Laina Järvinen, I. Kaarto, J. Kananen, V. Kanto, K. Kaukovaara, Aarnet Kauppinen, J. Kivimäki, A. Kiviranta, Hilma Koivu lahti-Lehto, A. Koljonen, Manu Kontula, A. Koponen, V. Korhonen, A. Koskelin, V. Laakkonen, Hilma Laine, M. Lammi, M. Laukkonen, K. Lehtinen, Toivo Lehto, Aino Lehtokoski, Osk. Leivo, V. Lepola, P. Leppänen, P. A. Leskinen, Elias Loikälä, S. Louhelainen, Siiri Louhi, Antti Luukkonen, Otto Marttila, Pekka Meriläinen, Frans Mustasilta, Atte Muhonen, J. Mykkänen, A. Mäkelä, O. Mäkeläinen, Emil Mäki, A. Niemi, Kalle Niemi, Juho Niininen, Lauri Nurmiaho, Albin Parkkinen, Isak Penttala, Emil Raearo, Frans Rantanen, O. Reinikainen, Antti Rintala, Hannes Ryömä, Emil Sallila, Väinö Salmela, Hilda Seppälä, J. V. Seppälä, Miina Sillanpää, Väinö Tanner, Anna Tanskanen, J. Telen, O. Toivonen, I. Tossavainen, Lydia Tuominen, Anton Typpö, E. Vahlsten, J. Vainio, E. Valkeisaho, K. Valta, Laina Vesterlund, K. H. Viik, N. Virtanen, J. Vuorinen ja Edv. Väre; yhteensä Q8:

Ei äänestivät: Otto Andersson, Hj. E. Eklund, Jaakko Enqvist, Aug. Forsman, Siilas Haippo, A. Hautamäki, A. Hedman, Isak Heikka, Tuomas Heinonen, Lyyli Heinonen, Salomon Hellsten, Perttu Ikonen, Osk. Jalava, J. H. Karvonen, Ida Kantanen, M. V. Karvonen, Pekka Kemppi, Aatto Kinnunen, J. Kivilahti, Kaisu Korhonen, Ida Koski, T. N. Lahti, Alfr. Laine, Ivar Lassy, K. Lukkarinen, K. Luoto, M. Manninen, V. Meriläinen, Edv. Metsäranta, Eilen Mäkelin,

Pekka Niiranen, Eetu Paronen, O. Partanen, Eino Pekkala, Antti Perämäki, Fiina Pietikäinen, Hannes Pulkkinen, A. Raatikainen, S. J. Rahikainen, H. V. Rautio, M. Rosenberg, K. Salmi, Kauno Sevander, Elina Sillanpää, P. Strengell, Juuso Suominen, A. Taskinen, K. Toppinen, Lempi Tuomi, Arvi Turkka, Tapani Uski, K. A. Valtanen ja Sulo Vuolijoki; yhteensä 54.

Yksityiskohtaisen käsittelyn pohjaksi oli siten hyväksytty valiokunnan mietintö.

Yksityiskohtainen käsittely.

Yksityiskohtaiseen käsittelyyn ryhdyttäessä lausui

Ivar Lassy: Ei tietysti voi tulla kysymykseen meidän vasemmiston taholta mikään muutosehdotusten teko, mutta tässä keskustelussa voi kuitenkin jossakin määrin huomauttaa erinäisistä ristiriitaisuuksista ja onttouksista, joita mietinnössä esiintyy, ja tällainen merkillinen kohta on siinä lauseessa, joka alkaa »Tietoisena siitä, että se tässä taistelussa" j.n.e. Puhutaan siitä, että luokkatietoisien köyhälistön vallankumouksellisen päämäärän saavuttamisen ehtona on kansan työtätekevän enemmistön kannatus. Minä en tiedä, mitä tällä tarkoitetaan. Ennen on aina sosialidemokraattiselta johtotaholta huomautettu, että sen pyrkimyksenä on koko kansan enemmistö, että siihen nojautuu sen politiikka. Tässä puhutaan ainoastaan työtätekevän kansan enemmistöstä. On siis jo niin paljon perädytty, että vasta silloin tulee kysymykseen sosialistinen politiikka, kun on työt! tekevän kansan enemmistön kannatus. Tämähän vie ohjelman kokonaan epämääräiseen tulevaisuuteen, eikä voi olla kysymystäkään min-käänlaisesta ohjelman välittömästä toteuttamisesta.

K- H. Wiik: Tässä puhutaan kansan työtätekevän enemmistön kannatuksesta, mutta Lassy mainitsee nämä sanat toisessa järjestyksessä. Lukekaa oikein, niin asia on selvä.

Mietinnön perustelut päätettiin käydä lävitse kappale kappaleelta. Sellaisenaan hyväksyttiin kappaleet 1 - 6, mutta seitsemännen kappaleen viidenneltä riviltä päätettiin E. Lähteen ehdotuksesta, jota Bryggari kannatti poistaa sana »semmosiin" ja saman kappaleen kymmenenneltä riviltä alkava välilause: »samalla kun he käyttävät hyväkseen näitä porvariston keskuudessa ilmeneviä halkeamia vallatakseen työväestölle uusia etuja". Kappale hyväksyttiin näillä muutoksilla, samoin hyväksyttiin 8:s kappale.

Perustelujen yhdeksännen kappaleen johdosta sukeutui laajempi keskustelu. Tällöin lausui

Ivar Lassy: Koska tässä kappaleessa esiintyy lause: »Tähän katsoen on vakavasti varottava sitä viimeaikoina Suomessa ilmennyttä kiihoitusta, joka tarkoittaa työväelle uskotella, että sen pitäisi vähemmistödiktatuurin

avulla koettaa toteuttaa sosialistinen päämääränsä, sekä sen mukaisesti järjestää toimintansa", niin minä pyydän ilmoittaa, että sellaista mielipidettä, joka tällaista vähemmistödiktaturiaa kannattaa, ei ole koko tässä kokouksessa edustettuna. (Muuta kuin Lassy! Kyllä se poika vaihtaa nuttua joka päivä! Monta kertaa päivässä!)

///. *E. Eklund* ehdotti, että esillä olevan kappaleen se osa, joka alkaa .Tähän katsoen jep. sekä seuraava kappale, poistettaisiin mietinnöstä.

Kannattamattomana ehdotus raukesi.

Laajempi keskustelu syntyi mietinnön perustelujen hallitukseen menoa koskevan kohdan johdosta. Siitä lausui:

O. Leivo, vastustaen menettelytapavaliokunnan hyväksymää määränemmistöperiaatetta hallitukseen menokysymystä ratkaistaessa, katsoen sen vähemmistödiktaturiksi. Ehdotti kohdan poistamista perusteluista ja ponnesta.

T. Bryggari toivoi kokouksen poistavan mietinnön perusteluista hallitukseen menoa koskevan kohdan, pitäen sitä heikkona sekä asettui kannattamaan vastalauseen perusteluja tältä kohdalta.

E Lähde: Suomen työväenluokka on tällä hetkellä yksimielinen siitä, ettei ministerisocialismi saata tulla kysymykseenkään. Ehdotti, että vastalauseensa hyväksyttäisiin.

A. Huotari ehdotti, ettei n. s. ministerisocialismia koskevaa perustelujen kohtaa hyväksyttäisi ennenkuin vastaava ponsi on käsitelty.

P. Leppänen tahtoi torjua väitteen, että tämän kohdan hyväksyminen johtaisi ministerisocialismiin, koska kysymyksessä on vain erityisen hätätilan vallitessa hallitukseen meno. Ministerisocialismi taas edellyttää, että sos.demokraatit ovat eduskuntaedustuksensa suhteessa myös hallituksessa edustettuina. Uskoi, ettei edellytettyä hallitukseen menon mahdollisuutta tule, joten päätös on vain varoiksi tehty, vailla käytännöllistä merkitystä. *Ed. Leivon* käsitystä määränemmistöä vastaan piti puhuja vanhoillisena. Puolsi mietinnön hyväksymistä.

J. F. Aalto: Valiokunnassa oli tarkoitus saada ponnet mahdollisimman tiukoiksi, ettei niitä voisi tulkita miten tahansa, ja että tehtäisiin periaatteellisesti kokonaan mahdottomaksi myöntyä antamaan miehiä hallitukseen. Sellainen on Ruotsin vasemmistosocialistien kanta. Sitten vaadittava **k* määränemmistö. Täällä on tätä kohtaa väitetty vähemmistödiktatuurin suosimiseksi. Mutta eilen täällä sama henkilö lausui, että tämä olisi porvarillinen kanta kun socialistit taasen pyrkivät täydelliseen kansanvaltaan. Tämä asia on kuitenkin jonkun verran toinen. Hallitukseen meno on tahdottu tehdä niin vaikeaksi kuin mahdollista, sinne ei voi niin helposti mennä eikä joidenkuiden pienien etujen perusteella voida tulkita hätätilan olevan olemassa. Ja vaikea sinne on silloin päästä, kun täytyy olla **k* hallitukseen menon takana. Mitä tulee nykyiseen tilanteeseen, niin asiaa koskevan ponnen lopussa, sen lauseen jälkeen, jossa hallitukseen meno myönnetään, selvästi luetaan, jos tarkastatte, että niin kauan kun meillä on valtiollisista syistä tuomittuja puoluetovereita vankilassa ja niin kauan kun meillä on porvarillisten luokkain aseellisia järjestöjä eikä hallitusmuodon takaamia edellytyksiä noudateta, ei socialistien hallitukseen astuminen voi tulla kysymykseen. Nämä määräykset poistavat tykänään sen mahdollisuuden, jota täällä on tahdottu tuoda esille, että nytkin, jolloin Neuvosto-Venäjää Suomen sotahallujen taholta ärsytetään,

olisi milloin tahansa sosialisteilla tilaisuus astua hallitukseen estämään sotaa Venäjää vastaan tai rauhaa rakentamaan. Onko meillä nyt sellainen olotila, että ponnen edellisen osan mukaan sosialistit voisivat mennä hallitukseen. Meillä on valtiollisia vankeja y. m. Jos tätä nyt sanotaan ministerisocialismiksi, niin sanottakoon. Minä olen sitä mieltä, että jos porvaristo tyhjentää vankileirit valtiollisista vangeista ja suostuu hajoittamaan suojeluskunnat, että vaaraa silloin sosialistien hallitukseen menosta ei ole olemassa. Jos he saavat tuon aikaan, niin voidaan antaa poiskutsu, jos katsotaan, ettei heidän olonsa hallituksessa enää ole puolueelle tarpeellista. Nämä ovat sellaisia seikkoja, jotka tekevät, ettei ohjelmaa voi sanoa ministerisocialistiseksi ohjelmaksi.

Vastalauseen johdosta pyydän huomauttaa, että siinä ilmenee epäjohdonmukaisuutta, kun sanotaan, että jo kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän aikana voi tulla kysymykseen, jos siihen tarpeelliset edellytykset ovat olemassa, sosialidemokraattisen hallituksen muodostaminen. Siinä edellytetään, että jos kenties on pienikin enemmistö sosialisteilla eduskunnassa sekä meille suotuisia ulkoparlamentaarisiakin edellytyksiä, niin sosialistit voisivat muodostaa puhtaasti punaisen hallituksen? Minun mielestäni ei punaista hallitusta voida muodostaa vaikka olisi ulkoparlamentaarisiakin edellytyksiä, ennenkun vallankumous on tapahtunut. Jos parlamentissa on porvareita huomattava vähemmistö ja silloin muodostetaan sosialistinen hallitus, niin ei se hallitus voi hallita muuta kuin enemmistödiktatuurilla. Ei siltä varalta tarvitse olla mitään pontta. Kun kerran olemme päässeet siihen pisteeseen, että voimme asettaa puhtaasti sosialistisen hallituksen, eivät nämä ponnet merkitse mitään, ne ovat ulkopuolella. Tämän vuoksi on vastalause epäjohdonmukainen.

V. Huhta myönsi, että voisi sattua hätätilanteita, jolloin tulisi kysymykseen sosialistien hallitukseen meno, mutta vastusti kokonaan sitä tapaa, jolla kysymystä oli käsitelty perusteluissa. Yhtyi muuten Anni Huotarin ehdotukseen, että ponnesta päätettäisiin ensin.

O. Toivonen kannatti niinikään Huotarin ehdotusta.

Kun perusteluja koskevat puhevuorot nyt oli loppuun käytetty, ilmoitti puheenjohtaja, että ennen kun asiasta käydään päättämään, on ratkaistava Huotarin ehdotus, että vastaava ponsi hyväksyttäisiin ennen kun perustelujen käsillä olevasta kohdasta päätettäisiin.

Kokous hyväksyi Huotarin ehdotuksen.

Päätöksen johdosta esitti puheenjohtaja, että johdonmukaisuuden vuoksi ponnet käytäisiin lävitse alusta alkaen. Ehdotus hyväksyttiin.

Esitettyä ensimmäinen ponsi lausui

Ivar Lassy: On huomattava, että tässä on mietinnön ainoa kohta, jossa puhutaan valtiovallan valloittamisesta. En osaa suomea kyllin hyvin, voidakseni ratkaista, onko se sama asia kuin valtiollisen vallan valloittaminen. Kuvaavaa on, ettei tässä määritellä, mitä merkitsee valtiovallan voittaminen porvarien käsistä. Pyydän sen vuoksi todeta, että mietintö ei määrittele, mitä valtiovallan voittaminen merkitsee, eikä siis tämän ohjelman pohjalla kellään ole mitään käsitystä siitä mihin pyri-

tään, mitä se valtiolta on. Ohjelma häilyy kokonaan ilmassa. Valtiovallan valloittaminen on tämän sosialidemokraattisen puolueen tarkoitus ja päämäärä, mutta kenelläkään ei ole aavistusta siitä mitä se merkitsee. (On). Samalla pyydän huomauttaa, että tämä saa ponnien mukaan tapahtua ainoastaan muiden kapitalististen maiden työväen luokan kanssa. Siis kokous sanoo, ettei se tahdo olla missään tekemisissä niiden maiden työväen kanssa, joissa valta jo on köyhälistöllä.

Valiokunnan esittämässä muodossa hyväksyttiin äänestyksettä mietinnön ponnit 1-6. Seitsemannen kohdan johdosta lausui

Anton Kotonen: Pyytäisin kiinnittää huomiota esillä olevan seitsemän ponnien kolmanteen kohtaan, jossa lausutaan: „Niin kauan kun kansalaissodan johdosta valtiollisista rikoksista tuomittuja työväenluokan jäseniä on vankiloissa eikä työväki ole laillisten oikeuksiensa käytössä turvattu hallinnollista mielivaltaa vastaan, ei sosialidemokraattien astuminen hallitukseen voi tapahtua.” Tämä määräys siis tietäisi sitä, että niin kauan kun esimerkiksi Vessley tai Kaljunen tai joku muu sellainen on vangittuna, sosialidemokraatit eivät voisi mennä hallitukseen, vaikka siten hallitukseen menon ehtoina olisi esim. kaikkien muiden varfgittujen vapaaksi päästäminen, puhumattakaan siitä, että tällainen määräys jo asiallisestikin minusta tuntuu lievimmän sanoen kummalliselta, jotapaitsi se on muodollisestikin varsin epäilyttävä käydäkseen maan suurimman puolueen menettelytapohjelmasta. Minä en, kun rehellinen ja johdomukainen ministerisocialisti olen, voi tietysti hyväksyä näin sidottuja määräyksiä hallitukseen menon ehdoksi, mutta tiedän, etten tässä kokouksessa voi ainakaan saada omaa kantaani läpitse enkä siis sitä yritäkään, mutta sen verran uskaltaisin toivoa, että tällainen sekä muodollisesti että asiallisesti aivan omituinen määräys toki poistettaisiin puolueen menettelytapohjelmasta. Jos me katsomme muissa maissa ministerisocialismiin nähden tapahtunutta kehitystä, niin luulisi jokaisen asioita tuntevan olevan pakotetun itselleen ja muille tunnustamaan, että rehellisellä parlamentaarisella pohjalla työskennelleet sosialidemokraattiset puolueet ovat yksi toisensa jälkeen päättäneet, jos sitä nimeä tahdotaan käyttää, ministerisocialismiin. Minä olen aivan äärimmäisten vasemmistolaisten ja bolshevikien kanssa siinä täysin yhtämieltä. Minä toistan sen, mitä Usko Sotamies Sosialistisessa Aikakauslehdessä olleissa kirjoituksissaan on sanonut, että sellainen sosialidemokratia, sellainen parlamenttarismi, joka ei vedä johtopäätöksiä loppuun saakka, on avuton akka myrskytuulessa, se ei ole sitä eikä tätä. Joko olemme rehellisiä sosialidemokraatteja tai bolshevikkeja viimeisiä johtopäätöksiä myöten. Siinä välillä hiipiminen ei ajan pitkään vetele. Puoleen tai toiseen siinä on käännyttävä. Minä huomautan, että näin on käynyt Ruotsissa, Tanskassa, Saksassa ja tulee nähtävästi pian käymään Italiassa. Belgiasta on edessäni uutinen, jossa sanotaan, että Belgian työväenpuolue on niin ja niin monella äänellä päättänyt ottaa osaa hallitukseen. Ohjelman vaatimukset ovat kaikki ennestään tunnettuja: äänioikeuden »jatkuva kansanvaltaistuttaminen, ensimmäisen kamarin poistaminen tai kansanvaltaistuttaminen, kahdeksantuntinen työpäivä. Tästä näkyy, että Belgian työväenpuolue, siis Belgian, jossa kapitalistinen kehitys on kai vuosikymmeniä edellä meidän kehityksestä, astuu hallitukseen toteuttamaan noin pieniä vaatimuksia, vaatimuk-

sia, jotka meillä on aikoja sitten saatu läpiajetuksi. Minä en usko, että niin kauan kun meidän työväenpuolueemme on näissä asioissa vanhan hapatuksen läpitunkema, saataisiin mitään selvää ja johdonmukaista parlamentaarista ohjelmaa läpiajetuksi. Mutta kuten sanoin, minä sentään uskoisin, että tällainen epäsiکیö kuin käsillä olevan seitsemännän ponsilauselman kolmas momentti toki poistettaisiin.

Emil Mäki ehdotti, että 7:n ponnin 3:een kohtaan vankiloissasanin jälkeen lisättäisiin 3 sanaa „ja vailla kansalaisoikeuksia”.

Anni Huotari ehdotti, että ponsien 7:s kohta muutettaisiin niin, että 1:sen mom. ensimmäinen lause hyväksyttäisiin sellaisenaan ja että toinen lause kuuluisi: »Tämmöisessä hätätilassa astukoon puolueen jäseniä hallitukseen määrättyjä tehtäviä suorittamaan, jos puolueäänestyksessä enemmistö sen hyväksyy tai puoluekokous niin päättää”; toinen ja kolmas mom. olisi poistettava.

Fr. Rantanen ehdotti, että 7:s kohta hyväksyttäisiin näin kuuluvaksi: Sosialidemokraattinen puolue ei luovuta edustajiaan hallitukseen ennen kuin puolueen edustajat muodostavat eduskunnassa enemmistön. Silloin voivat sosialidemokraatit muodostaa hallituksen eduskunnassa vallitsevien voimasuhteiden pohjalla.

K. H. Wiik: Toveri Kotosen äskeinen lausunto osoitti tavattoman selvästi, miten välttämätöntä on, että puolue tässä suhteessa pitää kiinni selvästä menettelytavasta. Muuten minä totean, että Lähteen ja menettelytapavaliokunnan kannan välillä ei ole periaatteellista eroa, vaan molemmissa ehdotuksissa vallitsee marxilaisen luokkataistelun henki. Ero on kai juuri siinä, että, niinkuin Lähde mainitsi, hän pelkää vastustajain saavan aihetta hyökätä puolueen kimppuun, jos valiokunnan mietintö hyväksyttäisiin, koska sitä voitaisiin hyvällä tahdolla tulkita väärin ja sillä tavalla viedä joukkoja harhaan. Tämä on siis oikeastaan sielutieteellinen näkökohta. Mitä tulee siihen ehdotukseen, että puoluekokous tai puolueäänestys ratkaisisi hallitukseen menokysymyksen, niin se on jyrkässä ristiriidassa koko tämän periaatteen kanssa, josta ponsissa on pidetty kiinni, sillä jos voidaan toimittaa puolueäänestys tai kutsua puoluekokous kokoon, niin silloin ei ole mitään hätätilaa olemassa, vaan säännölliset olot, joissa hallitukseenmeno ei voi tulla kysymykseen. Eräs toveri mainitsi, että jos syntyy sellainen hätätila, ettei puoluekokousta voida kutsua kokoon, niin silloin ei myöskään voi ajatella hallituksen asettamista tavallisella tavalla, vaan silloin tapahtuu jotakin tavatonta. Se tarkoittaa minun ymmärtäkseni sitä, että heidän pitäisi astua omalla riskillään hallitukseen, ja jos he onnistuvat, niin se on hyvä, jos eivät, niin heitä haukutaan. Juuri tällä tavalla ei saisi menetellä. Sillä tavoin meneteltiin vuonna 1917, mutta se on huono tapa. Muuten olen sitä mieltä, että tätä kysymystä ei olisi ollenkaan pitänyt ottaa esille. Heti kun kuulin, että puoluetoimikunta aikoo jotakin ehdottaa tästä asiasta, niin katsoin, että se on epäviisasta ja että puolue olisi voinut olla Oulun puoluekokouksen päätöksen varassa, joka tietää, että ilman puoluekouksen suostumusta ei sosialidemokraatti voi astua hallitukseen. Minä en pidä luultavana, että syntyy semmoinen hätätila, josta on ollut puhetta. Kun kerran kysymys on otettu esille ja jos siitä jotakin on päätettävä, niin katson, että ainoa loogillinen ratkaisu on se, mikä sisältyy valiokunnan mietintöön. Mutta minä en myöskään tahdo vastustaa sen toveri Lähteen väitteen oikeudenmukaisuutta, että voisi syntyä hajaannusta, ja näin ollen olisi minusta viisainta olla mitään päättämättä asiasta.

V. Huhta kannatti Huotarin ehdotusta.

Hj. E. Eklund kiinnitti huomiota ponnen viimeiseen kohtaan, jota piti epäonnistuneena ehkä siitä syystä, ettei sitä ole voitu lainata Ruotsista. Hallinnollisena mielivaltaana piti myös Rl. 16:24, jonka nojalla on m. m. tämän kokouksen puheenjohtaja tuomittu.

V. Voionmaa ehdotti, että 7:n kohdan 3:s mom. muutettaisiin kuulumaan seuraavasti:

»Puoluekokous lausuu, että niinkauan kuin ei armahdusasiaa ole saatu pois päiväjärjestyksestä lopullisesti ratkaisemalla se myönteiseen suuntaan, ja niinkauan kuin maassa ylläpidetään ilmeistä luokka-aseistusta, puolue ei voi ottaa harkittavaksi kysymystä jäsentensä osanotosta hallitukseen.»

T. Bryggari lausui yhtyvänsä vastalauseeseen yksinomaan työväen luokkaetujen kannalta.

O. Leivo kannatti ed. Kotosen ehdotusta, koska se on johdonmukainen. Ei käsittänyt Rl. 16:24 §:n mukaan tuomitsemisia hallinnolliseksi mielivallaksi, vaan luokkaraiivallaksi. Vastusti edelleen määräenemmistöä.

Pyydetty puheenvuorot oli loppuun käytetty ja keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Ryhdyttäessä tekemään päätöstä, hyväksyttiin ensinnä Voionmaan kolmanteen kohtaan tekemät muutosehdotukset; edelleen hylättiin suurella enemmistöllä Kotosen ehdotus kolmannen kohdan poistamisesta; äänestettäessä Huotarin ehdotuksen ja mietinnön välillä, sai Huotarin ehdotus 71 ääntä ja mietintö 53, joten Huotarin ehdotus ensimmäisen momentin sanamuodoksi oli tullut hyväksytyksi ja 7:n ponnen 2 ja 3 kohta poistetuksi; kun vielä suurella enemmistöllä oli hylätty Lähteen vastalause, oli puoluekokous päättänyt, että ponsien 7:s kohta kuuluu näin: *

7:ksi. Sosialidemokraattinen puolue ei luovuta edustajiansa porvarilliseen hallitukseen muulloin kuin erityisen hätätilan vallitessa, kuten sotaa estämään, rauhaa rakentamaan ja estääkseen taantumusta, joka uhkaa synnyttää sodan tai poikkeuslakien kautta supistaa kansalaisoikeuksia ja estää työväen järjestötoimintaa. Tällöisessä hätätilassa astukoon puolueen jäseniä hallitukseen määrättyjä tehtäviä suorittamaan, jos puolueäänestyksessä enemmistö sen hyväksyy tai puoluekokouksessa niin päätetään.

Pöytäkirjan tarkastusvaliokunnan tehtäväksi jätettiin perustelujen muuttaminen tämän päätöksen kanssa yhdenmukaiseksi. Menettelytapavaliokunnan puolueen menettelytavasta laatiman mietinnön, edellä pöytäkirjan sivuilla 000, perustelujen 11:nen kappaleen tulee siis kuulua:

»Katsoen siihen, että sosialidemokratia tarkoittaa koko porvarillisen yhteiskuntajärjestelmän lopettamista, johon pyrkimykseen ei yksikään porvarillinen puolue tai ryhmä voi yh-

tyä, ei sosialidemokratia voi tavallisissa oloissa toimia hallituksessa yhdessä porvarillisten kanssa. Kuitenkin voi sattua tapauksia, jolloin mustan taantumuksen voimien voittamiseksi saattaa käydä välttämättömäksi sosialidemokratian tilapäinen osanotto maan hallitukseen yhdessä niiden porvarillisten ryhmien kanssa, joiden edut niinkään vaativat taantumuksen voittamista. Tällainen tilanne ilmenisi esim. silloin, jos äärimmäisen oikeiston taholta uhkaisi valtiokaappaus tai muu kansanvaltaa uhkaava hyökkäys, jolloin sosialidemokratiankin olisi pakko ottaa osaa sen torjumiseksi käytävän taistelun johtoon. Samaten voi sodan estämiseksi taikka rauhan rakentamiseksi, josta niinkään kansanvaltaisen kehityksen pelastaminen tai palauttaminen voi suuresti riippua, sosialidemokratia olla tilapäisesti hallituksessa edustettuna. Kuitenkin pitää puoluekokous tarpeellisena, että hallitukseen osanotto, milloin se tulisi kysymykseen, hyväksytään joko puolueäänessyksellä tai puoluekokouksessa."

Yksimielisesti hyväksyttiin ponsien 8:s kohta.

S. Vuolijoki ehdotti, että 8:een ponteen tehtäisiin lisäys, että viimeisen ylimääräisen puoluekokouksen menettelytapapponnet julistetaan kumotuiksi. Tätä ehdotusta kannatettiin.

Suurella äänten enemmistöllä hylkäsi puoluekokous Vuolijoen ehdotuksen.

Asia julistettiin loppuun käsitellyksi.

Päätöstä vastaan jätettiin seuraavat vastalauseet:

Vastalause.

Sen johdosta, että puoluekokous, käsitellessään Menettelytapavaliokunnan menettelytapaa koskevaa mietintöä, hyväksyi 7:een kohtaan Anni Huotarin ehdotuksen, esitän eriväinä mielipiteenäni seuraavaa:

Menettelytapavaliokunta tähtäsi tämän kohdan n. s. ministerisocialismia vastaan, joten sosialidemokraattien meno hallitukseen saattaisi ainoastaan erinäisissä hätätiloissa tulla kysymykseen. Siksi siitä päättäminenkin oli jätettävä puolueuuvoston ja sos.-dem. eduskuntaryhmän määräämistöllä tehtäväksi. Mutta kun nyt siitä päättäminen jätettiin joko puolueäänessyksellä toimitettavaksi tai puoluekokouksen tehtäväksi, ei näiden tapojen käyttäminen sovi lainkaan todellisen hätätilan laatuun, vaan ainoastaan normaalioloihin. Tästä tietenkin saavat vastustajat aiheen väittää, ettei kysymys ole lainkaan mistään todellisesta hätätilasta, vaan ainoastaan ministerisocialismin peitetystä harrastamisesta, jota sillä ei tietenkään tarkoiteta. Ehkä juuri tämän asean saamista varten kaikki äärimmäiset vasemmistolaiset tämän Huotarin ehdotuksen puolesta äänestivätkin.

Paavo Leppänen.

Tähän vastalauseeseen yhtyivät Toivonen, Kotonen ja Huttunen.

Vastalause.

Tänään puoluekokouksen menettelytapakysymyksessä tekemä päätös on enimmänsä luokkataistelun tieltä poikkeava, minkä Suomen työväen-puolueen historia tuntee. Puolue on tällä päätöksellä nyt lopullisesti poikennut siltä polulta, jota Suomen työväki edustajainsa kautta on vuo-desta 1906 alkaen selvästi ilmoittanut kulkeneensa.

Että Suomen koviakokeneelle työväenluokalla juuri tänään, Saksan imperialismin Suomesta poistumisen vuosipäivänä, nämä häpeälliset menettelytapapönnöt hyväksytään, ei ole suinkaan omansa asiaa kaunistamaan.

Ne 98 edustajaa, jotka tällä päätöksellä yrittävät pettää Suomen työväkeä pois sen tähän asti kulkemalta luokkataistelun tieltä, kantavat luonnollisesti päätöksestä edesvastuun.

Helsingissä 16 päivänä joulukuuta 1919.

Eino Pekkala.
A. Raatikainen.
Eliina Sillanpää.
A. Hautamäki.
J. Kivilahti.
J. Enqvist.
Antti Perämäki.
Iida Koski.
Alfr. Laine.
Kauno Sevander.
K. A. Valtanen.
Perttu Ikonen.
Pekka Niironen.

Sulo Vuolijoki.
K. Lukkarinen.
Lyyli Heinonen.
Tapani Uski.
Ellen Mäkelin.
Hj. E. Eklund.
A. Hedman.
Isak Heikka.
Maurits Fr. Rosenberg.
Eetu Paronen.
P. Kemppi.
Hannes Pulkkinen.
Lempi Tuomi.

E. V. Hallikainen.
Oskari Jalava.
Tuomas Heinonen.
J. Suominen.
F. Pietikäinen.
Ivar Lassy.
Ida Kantanen.
Aug. Forsman.
Torsten N. Lahti.
S. J. Rahikainen.
H. V. Rautio.
V. Meriläinen.
Kaisu Korhonen.

Puoluekokousedustajain ja puolueuuvoston jäsen- ten matka- ja päivärahat.

Esitettiin seuraava Raha-asiain valiokunnan mietintö n:o 1.

Puoluekokous on raha-asiainvaliokunnan tehtäväksi jättänyt ehdotuksen tekemisen puoluekokousedustajain matka- ja päivärahoista ja saa valiokunta asiaa käsiteltyään esittää seuraavaa:

Vuoden 1917 puoluekokousedustajille maksettiin päivärahaa 25 mk. matka- ja kokouspäiviltä ollen kansanedustajain edustajapalkkio silloin myöskin 25 mk. päivästä. Sen jälkeen ovat olosuhteet niin muuttuneet, että kansanedustajat, joiden palkkio nyttemmin on 60 mk. päivässä pitävät sanottua palkkiota riittämättömänä. Puoluekokousedustajain päivärahoja on näin ollen tuntuvasti korotettava.

Edelläolevan perusteella ehdottaa valiokunta puoluekokouksen päättäväksi:

että mille puoluekokousedustajille, jotka eivät ole puolueen vakinaisessa palveluksessa Helsingissä eikä kansanedustajina, maksetaan palkkiota matka- ja kokouspäiviltä 50 markkaa päivästä ja III luokan kyytimaksu rautatiellä sekä 1 mk. kilometriltä hevoskyydistä,

että niille puoluekokousedustajille, jotka ovat puolueen vakinaisessa palveluksessa Helsingissä tahi kansanedustajina, maksetaan palkkiota 25 mk. kokouspäivältä, sekä

että matka- ja päivärahat maksetaan piirittään tehtävää kuuttia vastaan puolueen rahastosta, jonne vaalipiirien tulee suorittaa kustannukset edlS-tajalukunsa mukaan huhtikuun loppuun mennessä 1920.

Koska puolueuuvoston jäsenien matka- ja päivärahat ja tilintarkastajan palkkiot ovat puoluekokouksen määrättävät, ehdottaa valiokunta, että puolueuuvoston jäsenille maksetaan palkkiota samojen perusteiden mukaan kuin puoluekokousedustajille ja tilintarkastajille laskun mukaan.

Helsingissä, 15 p:nä joulukuuta 1919.

Nikolai Virtanen.	A. Paasonen.	I. Kaarto.	Siiri Louhi.
T. Uski.	A. Typpö.	Väinö Salmela.	

Eriävä mielipide.

Koska pidämme valiokunnan ehdottamaa 50 mk. päivärahaa riittämättömänä, ehdotamme että puoluekokous korottaisi päivärahan ensimmäisessä ponnassa mainituille edustajille 60 markaksi päivältä.

I. Kaarto.

A. Paasonen.

O. Partanen kannatti vastalauseen hyväksymistä.

T. Tainio ehdotti, että kansanedustajien palkaksi määrättäisiin 10 mk. päivältä.

V. Vainio ehdotti, että kansanedustajille ei maksettaisi mitään.

K. Salmi kannatti 60 markan päivärahaa.

J. Niininen katsoi, että kyytirahaksi on 1 mk. kilom. riittämätön. Yhtyi vastalauseeseen.

O. Jalava kannatti Vainion ehdotusta.

Puoluekokous hyväksyi suurella äänten enemmistöllä vastalauseen, mikäli se koski ensimmäistä ponnista. Toisen ponnin tilalle hyväksyttiin Tainion ehdotus.

Puolueen tulo- ja menoarvio vuosille 1920—22.

Esitettiin Raha-asiainvaliokunnan mietintö n:o 2, koskeva puolueen tulo- ja menoarviota. Mietintö kuului:

Puoluetoimikunta on raha-asiainvaliokunnan käsiteltäväksi jättänyt ehdotuksensa puolueen tulo- ja menoarvioksi.

Sen lisäksi on valiokunnalle jätetty useita tehtyjä avustusanomuksia. Kun valiokunnalle on ilmoitettu, että avustusanomuksia tullaan vielä tekemään, mutta kun ehdotettua määrärahaa 21,000 markkaa ei voitane korot-

taa, ehdottaa valiokunta, että puoluekokous jättäisi avustuksien jakamisen vuosittain puolueuuevoston tehtäväksi.

Kuultuaan puolueen rahastonhoitajan antamat selvitykset saa valiokunta ehdottaa, että puoluekokous hyväksyisi seuraavan vuosittaisen tulo- ja menoarvion.

Tulot:

Puolueveroja	50,000: —
Voittoa kalentereista	100,000: -
„ Kevättervehdyksestä	30,000: -
„ Vappumer keistä	51,000: -
„ Yleiseltä kirjatililtä	20,000: —
Korkoa, osinkoja y.m. sekalaisia tuloja	10,000: -
	<u>Smk. 261,000: -</u>

Menot:

Yleinen palkkatili	80,000: -
kulunkitili	26,000: -
Luentokurssien avustamiseen	20,000: —
Oikeusavustuksiin	20,000: —
Puolueuuevoston kulut	12,000: —
Kansainvälisiin menoihin	15,000: —
Puolueuuevoston käytettäväksi avustuksien myöntämistä varten	21,000: —
Voitto-osuutta P.-toimik. Kevätterv. ^h tulosta	15,000: —
Vappumerk. Vs tulosta	17,000: —
„ Ammattij. Vappumerk. V	17,000: —
Puoluetoimikunnalle käyttövaroja	15,000: —
Säästö	3,000: -
	<u>Smk. 261,000: —</u>

Koska kuitenkin olosuhteet tänä kolmivuotiskautena saattavat suures-
tikin muuttua ehdottaa valiokunta, että Puolueuuevostolle myönnetään
oikeus hyväksyä tulo- ja menoarvioon vuosittain tarpeellisia muutoksia.

Helsingissä, 15 p:nä joulukuuta 1919.

A. Typpö. T. Uski. Siiri Louhi. I. Kaarto.

A. Paasonen. Nikolai Virtanen. Väinö Salmela.

Puoluekokous hyväksyi mietinnön sellaisenaan.

A. Vatasen avustusanomus.

Esitettiin seuraava kirjelmä:

Kun allekirjoittanut vanhuuden ja väsymyksen he>kontamana ei jaksa
ansaita elämiseen tarvittavan suurusta palkkaa, ei silloinkaan jos onnistun
vielä työtakin saada, niin pyytäisin, että puoluekokous hyväksyisi minulle
annettavaksi Smk. 200 kuukausittaisena avustuksena.

Kunnioituksella:

H:gissä 2.12. 1919.

August Vatanen.

Anomuksen johdosta lausui Raha-asiainvaliokunta.

Raha-asiainvaliokunta on käsiteltyään tehtyä anomusta, päättänyt yksimielisesti ehdottaa, että kun Vatasella on vakinainen paikka, asia ei tällä kertaa anna aihetta suostua tehtyyn anomukseen vaan ehdottaa että puoluekokous vastaisuuteen nähdén jättää avustuskysymyksen puolueuueuvoston päätettäväksi.

Nikolai Virtanen
puheenjohtaja.

Armas Paasonen
sihteeri.

J. Suominen ehdotti, että Vataselle myönnettäisiin 100 markan suuruinen apuraha kuukaudessa, koska hänen Elannosta saamansa -600 mk. kuukaudessa on aivan riittämätön.

Kun useat puhujat olivat kannattaneet Suomisen ehdotusta, päätti puoluekokous suurella äänten enemmistöllä myöntää Vataselle avustusta 100 mk. kuukaudessa. Päätös astuu voimaan jouluk. 16 päivästä.

Kansainvälinen järjestäminen.

Esitettiin seuraava Menettelytapavalikunnan mietintö kansainvälisestä järjestämisestä:

Tunnustaen, että kaikkien maiden köyhälistön tulee yhtyä yhteiseen rintamaan yhteistä vastustajaa kansainvälistä pääomaa vastaan, pyrkii Suomenkin sosialidemokraattinen puolue yhteistoimintaan muiden maiden luokkatoverien kanssa. Ennen kaikkea pitää se tärkeänä ylläpitää yhteyttä lännen suurten teollisuusmaiden työväen kanssa, koska tämä työväki luonnollisesti muodostaa kansainvälisen työväenliikkeen kantajoukon.

Sanottujen maiden valtiollisesta järjestynyt työväki kuuluu suurimmaksi osaksi toiseen Internationaleen. Tosin on tämän Internationalen toiminta maailmansodan aikana ollut lamassa ja useat sen aikaisemmat johtavat henkilöt ovat sodan aikana esiintyneet tavalla, joka ei voi tyydyttää luokkatietoista työväkeä. Mutta tyydytyksellä on samalla todettava, että juuri maailmansodan vaikutuksesta on syntynyt eri maiden työväenpuolueiden keskuudessa voimakas virtaus, joka itsetietoisesti pyrkii palauttamaan näiden puolueiden toiminnan selvän luokkataistelun tielle siellä missä siltä on poikettu. Tämä pyrkimys on toivottavasti yhä voimistuva sekä vaikuttava samaan suuntaan uudistavasti myös sen toisen Internationalen politiikkaan, johon nämä puolueet kuuluvat.

Tähän katsoen ja koska toinen Internationale nyt paraikaa on uudesti-syntymistilassa, joten ei voi vielä selvästi nähdä, minkälaiseksi sen toiminta on muodostuva, on suotavaa että puolueemme ainakin toistaiseksi pysyy jäsenenä tässä Internationalessa, johon myös erinäiset käytännölliset seikat kehoittavat kuulumaan. Vasta sen jälkeen kun on — arvattavasti lähiaikoina — pidetty toisen Internationalen edsimäinen kongressi maailmansodan jälkeen, päättäköön puolueuueuvosto, antavatko kongressissa tehdyt päätökset aihetta puolueen siitä eroamiseen.

Syvästi valitettava on se seikka, että kansainvälinen työväki tätä nykyä on periaatteellisten erimielisyyksien vuoksi erotettuna kahteen eri leiriin. Täytyy toivoa, että kansainvälisen tilanteen selvittyä nämä periaatteelliset vastakohdat eivät tule olemaan voittamattomia, vaan että uhraamatta mitään vallankumouksellisen sosialidemokratian periaatteista, voidaan yhdistää kansainvälisessä työväenliikkeessä esiintyvät eri ryhmät.

Tähän katsoen, ja jotta puolueemme jäsenet saisivat yleensä perusteellisia ja luotettavia tietoja kansainvälisen työväenliikkeen kehityksestä, on puoluetuomikunnan velvollisuus tarkoin seurata tätä liikettä sekä sanomalehdistömme kautta saattaa tekemänsä havainnot puolueen jäsenten tietoon.

Jos ryhdytään perustamaan semmoista uutta Internationalea, joka tarkoittaa yhdistää kaikki sosialistisella kannalla olevat työväenpuolueet, on puoluetuomikunnan, mainitun uuden Internationalen perustavaan kokoukseen lähettämiensä edustajain kautta sekä muulla tavoin hankittava perusteellisia tietoja kaikista asiaan kuuluvista seikoista ennenkaikkea siitä, onko mahdollisesti perustettavan Internationalen periaatteellinen kanta sopu-soinnussa oman puolueemme kannan kanssa ja onko sillä toiveita yhdistää ainakin suurimman osan eri maiden työväenpuolueista. Tämän jälkeen puolueenuevosto, puoluetuomikunnan esityksestä, päättäköön, onko puolueen liityttävä tähän uuteen Internationaleen.

Näillä perusteilla ehdottaa Valiokunta puoluekokouksen päätettäväksi:

1) Suomen Sosialidemokraattinen Puolue pysyy toistaiseksi toiseen Internationaleen yhtyneenä. Senjälkeen kun sanotun Internationalen seuraava yleinen kongressi on pidetty ja täydelliset tiedot siinä tehdyistä päätöksistä on saatu, päättäköön puolueenuevosto antavatko nämä päätökset aihetta puolueen eroamiseen toisesta Internationalesta.

2) Puoluetuomikunnan on tarkoin seurattava kansainvälisen työväenliikkeen kehitystä ja saatettava tekemänsä havainnot puolueen jäsenten tietoon.

3) jos suunnitellaan perustettavaksi uutta Internationalea, joka tarkoittaa yhdistää kaikki sosialistisella kannalla olevat työväenpuolueet, kiinnittääköön puoluetuomikunta asiaan erityistä huomiota ja esittääköön tarpeellisen selvityksen saatuaan asian puolueenuevostolle, joka, ottaen huomioon niin hyvin asian periaatteelliset kuin sen käytännölliset puolet, päättää, liittykö puolue jäseneksi tähän uuteen Internationaleen.

Helsingissä, 15 päivänä joulukuuta 1919.

V.Tanner. Edv. Helle. P.Leppänen. K. .H. Wiik.

L. Nurmiaho. J. F. Aalto. O. Toivonen. E. V. Lähde.

Anni Huotari.

Keskustelussa mietinnön johdosta

J. Suominen kiinnitti huomiota ensimmäisessä ponnassa tehtyyn ehdotukseen II:ssa Internationalessa pysymisestä, vaikka puhujain enemmistö evästyskeskustelussa oli ollut eroamisen kannalla. Ehdotti, että puolue eroaisi II:sta Internationalesta.

J. Enqvist kummasteli valiokunnan ehdotusta ja kannatti Suomen ehdotusta.

*A. Turkk*a esiintoi valitsijainsa mielipiteen, että puolueen on erottava toisesta Internationalesta, mutta johonkin uuteen internationaleen yhtymi-

nen jätettäköön puolueäänestyksellä päätettäväksi. Puolueäänestys toimitettakoon viimeistään helmikuulla.

E. Pekkala ehdotti, että puolue liittyisi kolmanteen Internationaleen.

O. Jalava kannatti Suomisen ehdotusta.

E. Lähde puolusteli valiokunnan mietintöä.

J. F. Aalto huomautti ponsilausemaan sisältyvästä ehdosta ja kannatti siinä ominaisuudessa mietintöä.

5. *Vuolijoki* piti selvänä, että tällainen puolue kyllä pysyy toisessa Internationalessa, mutta kannatti sentään Pekkalan ehdotusta.

Hj. E. Eklund kannatti liittymistä Ilheen Internationaleen.

Ryhdyttyä tekemään päätöstä, ilmoitti puheenjohtaja, että Turkan ehdotus kannattamattomana raukee; suurella äänen enemmistöllä hylättiin sitten Suomisen ehdotus, jonka jälkeen äänestettiin valiokunnan mietinnön ja Pekkalan ehdotuksen välillä. Kun oli vaadittu nimenhuutoäänestystä, ilmoitti puheenjohtaja, että mietintö on *jaa*, Pekkalan ehdotus *ei*.

Äänestyksessä vastasivat *jaa*: J. F. Aalto, Fanny Ahlfors, Hj. Ahlfors, Aug. Aho, Heikki Alkanen, V. Annala, Hj. Eklund, Lyyli Eronen, Herman Eskeli, Mimmi Haapasalo, Hanna Hakala, M. Hakkarainen, Väinö Hakkila, Toivo Halonen, K. Harvala, Edv. Helle, S. Hellsten, J. Helmisääri, Hilda Herrala, Juho Holm, J. P. Holopainen, V. Huhta, Anni Huotari, Emil Hurri, Evert Huttunen, Oskari Härmä, P. Hätinen, Aug. Julkunen, Laina Järvinen, I. Kaarto, J. Kananen, V. Kanto, Kusti Kaukovaara, Aarnet Kauppinen, Aatto Kinnunen, Hilma Koivulahti-Lehto, A. Koljonen, Manu Kontula, Albin Koponen, Vilho Korhonen, V. Laakkonen, Hilma Laine, Manu Lammi, Matti Laukkonen, Kalle Lehtinen, Toivo Lehto, Aino Lehtokoski, Osk. Leivo, P. Leppänen, P. A. Leskinen, Elias Loikala, S. Louhelainen, E. Lähde, Otto Marttila, Pekka Meriläinen, Frans Mustasilta, Atte Muhonen, J. Mykkänen, A. Mäkelä, O. Mäkeläinen, Emil Mäki, Juho Niininen, Lauri Nurmiaho, A. Paasonen, Albin Parkkinen, Isak Penttala, Emil Raearo, Frans Rantanen, O. Reinikainen, Antti J. Rintala, Hannes Ryömä, Emil Sallila, Väinö Salmela, Hilda Seppälä, J. V. Seppälä, Miina Sillanpää, Väinö Tanner, Anna Tanskanen, Johan Telen, Otto Toivonen. I. Tossavainen, Lydia Tuominen, Edv. Vahlsten, Janne Vainio, Evert Valkeisaho, K. Valta, Laina Vesterlund, K. H. Viik, Nikolai Virtanen, Väinö Voionmaa ja J. Vuorinen, yhteensä 91.

Ei äänestivät: Hj. E. Eklund, Jaakko Engqvist, E. Hallikainen, Isak Heikka, V. Heimonen, Tuomas Heinonen, Lyyli

Heinonen, Oskari Jalava, M. V. Karvonen, Pekka Kemppi, J. Kivilahti, Ida Koski, Ivar Lassy, K. Lukkarinen, K. Luoto, Matti Manninen, Ellen Mäkelin, Eino Pekkala, Antti Perämäki, A. Raatikainen, H. V. Rautio, Kauno Sevander, Eliina Sillanpää, P. Strengell, Juuso Suominen, K. A. Valtanen ja Sulo Vuolijoki, yhteensä 27.

Menettelytapavaliokunnan mietintö oli tullut hyväksytyksi.

Puoluelehdet.

Esitettiin Sanomalehti- ja valistusvaliokunnan mietintö N:o 4, koskeva puoluelehtiä. Mietintö kuului:

Päätöksellä 14 p:ltä joulukuuta antoi Puoluekokous Sanomalehti- ja valistusvaliokunnalle tehtäväksi antaa lausuntonsa kokouksen ohjelman N:o 7 kohdalla olevan kysymyksen johdosta, mikä koskee puoluelehtiä.

Käsiteltyään tämän asian saa valiokunta lausua seuraavaa:

- Mitä ensin puolueen pää-äänenkannattajaan, „Suomen Sosialidemokraattiin» tulee, josta puoluetuomikunta ei ole antanut lausuntoa, mutta jota eräät puhujat lähete keskustelussa ovat ankarasti arvostelleet, on lehti arvosteluun nähden toisessa asemassa kuin muut puoluelehdet. Puoluetuomikunnalle kuuluu nyt jo velvollisuus valvoa lehden toimintaa ja on se siis edesvastuussa lehden toiminnasta. Mitä lehden tähänastiseen toimintaan tulee, on valiokunta sitä mieltä, että lehti on noudattanut edellisten puoluekokousten päätöksiä ja että sen toiminta on ollut yhdenmukainen puolueen oman toiminnan kanssa, mutta koska evästyskeskustelussa on tuotu esiin, että lehdessä ei ole annettu tilaa eräille arvostelulle, sosialidemokratian pohjalla liikkuville kirjoituksille, on valiokunta sitä mieltä, että tällaista olisi vastaisuudessa vältettävä. Mitä lehden tulevaan kantaan ja toimintaan tulee, on sen tietystikin oltava sopusoinnussa tämän kokouksen päätösten kanssa, mutta koska kysymys siis on läheisessä yhteydessä menettelytapakysymyksen kanssa, ei Sanomalehti- ja valistusvaliokunta ole tahtonut lausua asiassa muuta kuin sen toivomuksen, että puolueen pää-äänenkannattajaa päätettäisiin pitää nyt valittavan puoluetuomikunnan erikoisen valvonnan alaisena.

Sen selostuksen mukaan, mikä puoluetuomikunnan alustuksessa esiintuodaan ja mikä nojautuu »Työläisen» selostukseen, olisi tämän lehden kustannusyhtiön — Oy. Kirjapaino Ab. — yhtiökokouksessa 16 p:nä marraskuuta 1919 vaadittu, että lehden olisi lakattava olemasta sos.-dem. puoluelehti ja että sen kanta olisi muutettava jyrkän luokkataistelun kannalle ja tarkoin seurattava köyhälistön vallankumousliikettä» sekä vielä hyttänyt eräs päätökseen tehty lisäehdotus: »noudattaen sos.-dem. puolueen periaatteita ja menettelytapoja». Koska kuitenkin lähete keskustelussa on esiin tuotu hyvin eriäviä mielipiteitä ylläolevasta selostuksesta on niin ollen perin vaikeata saada selväksi, mitä mainituksa kokouksessa todella on päätetty ja mitä päätöksellä on tarkoitettu; koska sen lisäksi Vaasan läänin eteläisen ja pohjoisen vaalipiiriin piirikokoukset

eivät vielä ole olleet tilaisuudessa lausumaan mielipidettään asiasta ja koska lehti ei ainakaan tähän mennessä ole poikennut pois sosialidemokraattisista periaatteista ja sitä paitsi ensi vuoden alusta alkaa ilmestyä uudella nimellä, ei valiokunta voi puoltaa puoluetoimikunnan tekemää ehdotusta, että »Työläiseltä» peruutettaisiin puoluelehden oikeudet, vaan ehdottaa sen sijaan kokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous velvoittaa puoluetoimikunnan tarkoin valvomaan »Työläisen» toimintaa ja jos se huomaa, että lehti poikkeaa sosialidemokraattisista periaatteista, ilmoittamaan siitä Puolueneuvostolle, jolla sääntöjen mukaan on oikeus ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Mitä muihin puoluelehtiin tulee, ei niitä vastaan puoluetoimikunnan alustuksessa eikä lähetekeskustelussakaan ole lausuttu vakavampia muistutuksia. Sama on asian laita niihin lehtiin nähden, jotka Puolueneuvosto väliaikaisesti hyväksyi tai jotka Puolueneuvoston kokouksen jälkeen ovat puoluelehdiksi ilmoittautuneet. Niihin nähden ehdottaa Sanomalehti- ja valistusvaliokunta hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan laatiman ponnien.

Paitsi Puolueneuvoston väliaikaisesti hyväksymiä puoluelehtiä Kansan Sana Tampereella, Demokraatti Turussa, Työn Voima Jyväskylässä, Hämeen Kansa Hämeenlinnassa, Kansan Voima Sortavalassa, ja Folkbladet Vaasassa hyväksytään puoluelehdiksi myöskin sitä pyytäneet Työn Oikeus Kotkassa, Pohjan Kansa Oulussa, Vapaus Mikkeliissä ja Uusi Aika Porissa.

Koska Sos.-dem. Nuorisoliitto viime liittokokouksessa on päättänyt kokonaan eristäytyä Sos.-dem. puolueesta ja sen toimikunta on antanut liiton pää-äänenkannattajaa Työläisnuorisoa kustantavalle yhtiölle määräyksen, että tehty anomus saada Työläisnuorisoon puoluelehdiksi on peruutettava, ehdottaa valiokunta, että, vaikkapa tuo peruutus ei tähän mennessä vielä ole saapunutkaan puoluetoimikunnalle,

kysymys tehdyn anomuksen hyväksymisestä, hylkäämisestä tai jättämisestä riippumaan siitä, »asettuuko lehti puhtaasti sosialidemokraattiselle kannalle ja ilmoittaako se noudattavansa sos.-dem. puolueen ohjelmaa ja päätöksiä» saisi raueta.

Koska lopuksi selvän ja yhtenäisen menettelytavan saavuttaminen ja puoluekurin säilyttäminen valiokunnan mielestä on välttämätöntä, ehdottaa valiokunta Puoluekokouksen hyväksyttäväksi seuraavan puoluetoimikunnan ehdottaman ponnien:

sosialidemokraattiset yhdistykset ja järjestöt eivät saa kannattaa eivätkä suosia puoluetta vastustavia ja vahingoittavia sanomalehtiä. Jos jossakin vaalipiirissä ei ole sosialidemokraattista puoluelehteä, niin on piirissä toimivien järjestöjen otettava ilmoitus- ja tiedonantolehdekseen joku siihen tarkoitukseen sopiva puoluelehti, kunnes saavat piiriinsä oman puoluelehden.

Helsingissä 15 p:nä joulukuun 1919.

V. Annala. Hannes Pulkkinen. Vihtori Huhta. Eemeli Mäki.
Hj. Eklund. Hannes Ryömä. Miina Sillanpää.

Keskustelussa

O. Jalava väitti »Sosialidemokraatin* sävyn ja toimitustavan herättäneen paheksumista sellaistenkin keskuudessa, jotka eivät ole joutuneet lehden hyökkäysten alaisiksi, sekä väitti vääristelyn olevan lehdessä tavallista.

Mietinnön 3 ensimmäistä pontta hyväksyttiin sellaisenaan. Viimeisen pontin johdosta /. *Enqvist* ehdotti, että ponnesta poistettaisiin ensimmäinen lause.

J. Suominen kannatti *Enqvistin* ehdotusta, koska järjestösäännöissä jo on siitä määräys.

Hannes Ryömä osoitti, että ponnassa olevat määräykset ovat selvyysden vuoksi tarpeen.

Valiokunnan mietintö hyväksyttiin sellaisenaan suurella enemmistöllä.

Toimittaja K. Luodon eroittaminen puolueesta.

Esitettiin Menettelytapavaliokunnan mietintö toimittaja K. Luodon puolueesta eroittamisesta. Se kuului:

Puoluekokouksessa on puoluesihtööri T. Tainio esittänyt vaatimuksen, että »Savon Kansan» päätoimittaja K. Luoto erotettaisiin puolueesta hänen puoluetta vahingoittavan toimintansa vuoksi. Puoluekokous on lähettänyt tämän asian Menettelytapavaliokunnan valmisteltavaksi. Asiaa käsiteltyään ja tutustuttuaan asiassa esitettyyn aineistoon Valiokunta saa esittää seuraavaa:

K. Luodon toiminta »Savon Kansan» päätoimittajana.

Perehtyäkseen tähän puoleen K. Luodon toiminnassa on Valiokunta tutustunut »Savon Kansan» numeroihin viime heinäkuun alusta alkaen, jota vastoin aikaisemmat numerot on sivuutettu. Tällöin on Valiokunta havainnut, että lehti on järjestelmällisesti sisältänyt kirjoituksia, joiden ei voi katsoa olevan sosialidemokraattisia, vaan jotka ajavat sosialidemokratian tuomitsemisia menettelytapoja. Kun on mahdotonta saattaa puoluekokouksen edustajain tietoon kaikkea mitä lehdessä pitkin matkaa on kirjoitettu, on Valiokunta tämän mietinnön liitteeseen ottanut otteita neljästä lehden suunnalle tunnusmerkillisestä kirjoituksesta.

Näistä kirjoituksista selviää, että lehti halveksuu »saksalaista sosialidemokraattista yhteiskuntaoppia», hylkää siis Marxin, Engelsin ja Kautskyn esittämät teoriat ja menettelytavat. Se katsoo sosialidemokratian jo aikansa eläneeksi ja olevan korvattava uudella opilla, jota se kutsuu sosialismiksi, mutta joka ei ole muuta kuin uusaikaista venäläistä kommunismia. Sosialidemokratia on sen mielestä reformismia, porvarillisuutta, joka ajaa vain porvarillisia uudistuksia, ei mitään muuta. Sosialidemokratialla ja sosialismilla ei lehden mukaan ole mitään tekemistä toistensa kanssa, niin kuin ilmeistä onkin, jos käsittää sosialismin siinä mielessä kuin lehti sen tekee. Tämän vuoksi lehti ajaakin puolueen kahtia, jopa kolmeenkin osaan jakaantumista.

Suhtautumisessaan puoluejärjestöihin osoittaa lehti niiden rajatonta halveksumista. Yhteinen puoluejohto on vain »helsinkiläistä diktaturia». Oman piirijärjestön päätökset ovat tyhjää ilmaa, jota ei edes lehden palstoilla selosteta. Lehti harrastaa »itseään määräämis-oikeutta kaikkialla ja ennen kaikkea työväen omassa keskuudessa». Se »ei tunnusta mitään muuta valtaa eikä kontrollia yläpuolellaan kuin lehteä lukevan ja kannattavan työväestön tahdon ja toivomukset».

Lehti ei ole siis sosialidemokraattinen sisällöltään eikä hengeltään. Se ei myöskään tunnusta puoluekuria, vaan harrastaa anarkiaa tässä suhteessa. Tämmöinen lehti ei voi olla Suomen sosialidemokraattisen puolueen äänenkannattaja eikä se ole siksi edes pyrkinytkään.

Lehden päätoimittajana on K. Luoto vastuunalainen lehdessä julaistuista kirjoituksista, vaikkakaan ne eivät ehkä kaikki olisi hänen laatimiaan. Syytökset lehden sisältöä vastaan ovat siis samalla syytöksiä sen päätoimittajaa vastaan. On selvää, ettei tämmöinen henkilö voi kuulua sosialidemokraattiseen puolueeseen.

K- Luodon entisyys.

Edelläoleva on jo riittävä osoittamaan, ettei K. Luodon paikka ole sosialidemokraattisessa puolueessa. Tämän lisäksi on syytä muistuttaa mieliin eräitä K. Luodon aikaisemmassa toiminnassa sattuneita tapahtumia, jotka osoittavat, ettei hän persoonallisilta ominaisuuksiltaan ole henkilö, joka voisi nauttia arvontoa.

Tässä suhteessa on valiokunta saanut seuraavia tietoja:

Vuosina 1906-7 näytteli Luoto suurta osaa punakaartin toiminnassa. Kun silloisen puoluetöimikunnan toimesta ryhdyttiin tarkastamaan punakaartin tilejä, havaittiin, että niissä oli yli kymmenentuhannen markan vaje, joka selitettiin Luodon syyksi. Puoluetöimikunta silloin esitti punakaartille vaatimuksen, että Luoto on erotettava punakaartista, mikä tapahtuikin. Tämän jälkeen ryhtyi Luoto perustelemaan ympäri maata erinäisiä rosvokoplia, joiden tarkoituksena ilmoitettiin olevan edistää vallankumousta, mutta joiden tehtävänä oli hankkia rahallisia etuja. Tässä tarkoituksessa lähetettiin Luodon ja eräiden hänen läheisimpiensä toimesta kiertokirjeitä, joissa kehoitettiin muodostamaan 10-henkisiä järjestöjä, joiden piti hankkia käsiinsä rahoja, aseita j.n.e. Tämmöisiä joukkueita muodostuikin useampia ja suuri määrä ryöstöjä suoritettiin niiden toimesta vuosina 1906 ja 1907. Näistä ryöstöistä saadut varat käytettiin näiden koplien omaksi hyväksi ylelliseen elämään.

Tämä aitoi aihetta silloiselle puoluetöimikunnalle käydä kovin käsin asiaan käsiksi. Se ryhtyi taisteluun näitä rosvokoplia vastaan, varoittaen antamissaan julistuksissa niiden toiminnasta. Tällöin kertyi m.m. Luotoa vastaan suuri todistusainehisto. Kotkan puoluekokous hyväksyi asiassa puoluetöimikunnan menettelyn.

Näiden tapahtumien johdosta siirtyi Luoto ulkomaille, oleskellen sen jälkeen Saksassa, Sveitsissä ja Ranskassa.

Maailmansodan aikana on Luodolla ollut sangen kirjava toiminta. Heti sodan alettua palkkautui hän vuonna 1914 Favorin-nimisenä Saksan meristaabin palvelukseen vakoojaksi Suomea varten. Tässä ominaisuudessaan hän matkusteli eri kertoja Suomessa erikoisissa tehtävissä. Tällöin hän joutui 17 päivänä joulukuuta 1914 Raumalla santarmiston käsiin epäiltynä saksalaisena vakoojana. Santarmiston toimittamassa kuulustelussa ilmoitti hän olevansa kauppatkustajan tehtävissä. Hänet vapautettiin sen jälkeen kun hän oli antautunut venäläisen santarmiston vakoojaksi ja ottanut tehtäväkseen lähteä Saksaan sen asioilla. Tästä saivat ulkomaille oleskelevat suomalaiset tiedon ja varoittivat Saksan meristaabia hänen suhteensa. Tästä varoituksesta huolimatta hänet kuitenkin vielä lähetettiin Suomeen semmoisissa asioissa, joihin hän molempien sotaikäyvien valtojen vakoojana hyvin soveltui. Takaisin tultuaan hänet vangittiin ja suljettiin Moabitiin vankilaan Berlinissä, mistä hän kirjoitteli suurelle yleis-

esikunnalle vapautuspyyntöjä, lupautuen vapaaksi päästessään vapauttaa Saksan armeijan siitä häpeästä ja liasta, jonka muut suomalaiset olivat siihen mukanaan tuoneet. Hänet vapautettiin kuitenkin vasta sodan päätyttyä.

Tämän jälkeen J-uoto palasi kotimaahan käyden ensitöikseen Helsingin etsivässä osastossa etsimässä suojaa, jotta häntä ei vangittaisi punakaartilaisena ja vakuuttaen, ettei hän hyväksynyt täällä toimeenpantua kapinaa. Saavuttaakseen luottamusta piti hän esitelmän Ylioppilastalolla, tuomiten siinä ankarasti kapinan ja kehuen »valkoisuuttaan».

Luodon ansioluetteloon on vielä lisättävä, että hän erinäisiä kertoja on joutunut tuomioistuinten kanssa tekemisiin epäilyttävistä teoista.

Vuosina 1897-98 oli Luoto, jonka nimi silloin oli Kaunikki, Helsingin raastuvanoikeudessa syytteessä osallisuudesta lapsenmurhaan ja tuomittiin siitä 3 kuukauden vankeusrangaistukseen. Tämän jälkeen hän muutti nimensä.

Vuonna 1907 teki eräs naiskirjapainotyöläinen itsemurhan Luodon viettelemänä. Tästä oli LiSoto syytteessä.

Vuosina 1906—07 oli vireillä useita oikeusjuttuja Luotoa vastaan murhasta y. m. Muista hänen onnistui todistusten puutteesta vapautua, paitsi että hänet Senaatin päätöksellä v. 1909 tuomittiin 4 kuukauden 10 päivän vankeusrangaistukseen vaikean ruumiinvamman tuottamuksesta.

Edelläoleva ansioluettelo osoittaa, että Kaarlo Luoto on kansainvälinen lurjus, joka ei ansaitse luottamusta kunniallisten ihmisten keskuudessa, kaikkein vähimmän sosialidemokraattisessa työväenliikkeessä.

Edelläolevan perusteella Valiokunta ehdottaa puoluekokouksen päättäväksi,

että »Savon Kansan» päätoimittaja K. Luoto erotettaisiin puolueesta hänen tässä ominaisuudessaan harjoittamansa puoluetta vahingoittavan toimintansa vuoksi.

Asiaa valiokuntaan lähetettäessä kiinnitettiin keskustelussa huomiota myöskin siihen, että puoluesihteerit Tainio on suosittelut Luotoa Kuopioon sanomalehden toimittajaksi, sekä ettei Puoluettoimikunta ole erottanut näin erikoisia ansioita kerännyttä henkilöä puolueesta tai ainakin vaatinut häntä poistettavaksi puoluekokouksen osanottajien luettelosta.

Asian yksityiskohtiin perehdyttyään Valiokunta ei voi olla toteamatta, että Tainio, joka suosituksen antaessaan ei tosin vielä ollut puoluesihteerin toimessa, on menetellyt harkitsemattomasti puoltaessaan Luotoa työväenlehdien toimittajaksi.

Puoluettoimikuntaan nähden olisi ollut suotavaa, että se olisi osoittanut päättäväisempää esiintymistä Luotoa vastaan, ryhtymällä jo aikaisemmin toimenpiteisiin saadakseen hänet erotetuksi, vaikkakaan se ei puoluesääntöjen mukaan ole itse oikeutettu ketään puolueesta eroittamaan, sekä estääkseen häntä ottamasta osaa tähän puoluekokoukseen, jonka hän läsnäolollaan on häpäissyt. Vastaisuuteen nähden on toivottavaa, ettei tällainen enää voisi tulla kysymykseen.

Helsingissä, 15 päivänä joulukuuta 1919.

V. Tanner.	Edv.*Helle.	P. Leppänen.	K- H. Viik.
L. Nurmiaho.	J. F. Aalto.	O. Toivonen.	E. V. Lähde.

Anni Huotari.

Mietintöön oli myöskin liitetty

Otteita eräistä »Savon Kansan" kirjoituksista.

*Lehden n:o 66 19 päivältä heinäkuuta. Artikkelit »Savon Kansan»
itsenäinen suunta.*

Eräs porvarilehti on kauhistuksen vallassa sanonut, että »Savon Kansa" on rintoihinsa lyöden kehunut olevansa riippumaton ja ainoa laatuansa maamme työväenlehtien joukossa. Niinpä niin: me lyömme todella rintoihimme sanoessamme, että emme tunnusta mitään muuta valtaa emmekä »kontrollia" yläpuolellemme, paitsi lehteämme lukevan ja kannattavan työväestön tahdon ja toivomukset.

Mitä maksaa salata tunnettuja tosiasioita. Laajoissa työläispiireissä niin hyvin meillä Savossa kuin Helsingissä ja muualla Suomessa on valalla ajatus uuden itsenäisen työväenpuolueen perustamisesta maassamme. Tämä ajatus on syntynyt itsestään ja tullut väkisin julkisuuteen toimitukselle lähetetyissä kirjeissä niin hyvin »Savon Kansassa" kuin muissakin työväen lehdissä. Julkaisimme joku aika sitten erään lähettäjän kirjoituksen, jossa piiritoimikunnan nimessä työväenjärjestöille lähetetyn kirjelmän johdosta sanotaan m. m.:

»Mutta minä niiden työväenjärjestöjen puolesta, jotka eivät hyväksy moista menettelyä »johdon" taholta, olisin valmis kehoittamaan ostamaan »Savon Kansan" osakkeita järjestöjen nimeen niin paljon kuin mahdollista, vähääkään piittaamatta piirijärjestöjen kiellosta. Siten edistäisimme aimo tavalla asiaa, joka on meidän jokaisen sydämellä, nim. jouduttaisimme osaltamme uuden todellisen työväenpuolueen perustamista."

Samoin Tampereella ilmestyvässä »Kansan Sana» lehdessä kirjoittaa eräs lähettäjä:

»Maamme sosialidemokraattinen puolue näkyy joutuneen siihen tilaan, että jollei mitään ihmettä tapahdu, sen on piakkoin jakaannuttava kahtia. Oikeaan sivustaan jäänee nykyisen ryhmän kannattajat, jotka keskuksen kanssa yhdessä tulevat muodostamaan maan hallituksen ja siis hallituspuolueen. Vasempaan sivustaan jäänevät ne sosialidemokraattimme, jotka edelleen pitävät kiinni vanhoista marxilaisista luokkataisteluperiaatteista. Vanha sosialidemokraattinen puolueemme on tehnyt tehtävänsä. Vallankumouksen kukistumista seuranneet uudet olot vaativat puolueuudostusten uudistamista myöskin työväenluokan keskuudessa."

Ei »Savon Kansa" ole lietsonut tämän ajatuksen esille tulemista, mutta me kannatamme joka tapauksessa itsemääräämisoikeutta kaikkialla ja ennen kaikkea työväen omassa keskuudessa. Me emme hyväksy mitään helsinkiläistä puoluediktaturia, varsinkin kun se on luokkatietoiselle työväestölle tunnetusti vierassa käsissä. On tunnettua, että ammattijärjestöt ovat monella taholla lakanneet suorittamasta puolueveroja ja siten tosiasiallisesti pyrkivät irti helsinkiläisestä puoluejohdosta. »Hajottavat voimat" ovat puolueessa siis jokseneenkin voimakkaat ja ne ovat esiintyneet työväen ja työväenjärjestöjen omasta tahdosta, ilman, että siinä on tarvittu mitään kiihoitusta jonkun lehden puolelta.

Tämä on asian ydin. Peruskysymys on se, onko meidän edelleen pidettävä koossa puoluetta, jonka oikeisto on vasemmistosta yhtä kaukana kuin itä on lännestä, onko edelleen kytkettävä yhteen saman johdon alle aineksia, jotka sekä ohjelmaan että menettelytapaan nähden ovat täsmälleen vastakkaisia mielipiteiltään? Tällä kertaa on johdossa oikeistolaisia, jotka aikaisemmin olivat pakosta kaikesta toiminnasta syrjäytettyjä. Nyt

ovat taas vasemmistolaiset vuorostaan aivan syrjässä ja estettynä toimimasta. Jos puolue ei jakaudu kahtia ensi syksyyn mennessä, käy todennäköisesti niin, että puoluekokouksessa valitaan uusi, selvästi vasemmistolainen puoluejohto ja oikeistolaiset saavat taas vuorostaan maistaa sitä asemaa, jossa vasemmistolaiset nyt ovat.

Kaikissa muissa maissa poikkeuksetta on useampia työväenpuolueita. Se on oikein ja se on ainoa järkevä olotila. Meidän sosialidemokraattinen puolueemme on luonnottomuus. Siinä sortaa toinen suunta aina toistaan.

On tietysti luonnollista, ettei Siltasaari antaudu hevillä »Virallinen» mielenilmaisu »Savon Kansan» ajamaa itsenäistä suuntaa vastaan on sieltä jo annettu. »Suomen Sosialidemokraatti"-lehdessä on puoluesihteerin Taavi Tainio äskettäin ryhtynyt omalta helsinkiläiseltä näkökannaltaan vääntelemään »Savon Kansan» ja sen johtokunnan menettelyä. Tähän kirjoitukseen saaneimme tilaisuuden piakkoin puuttua yksityiskohtaisemmin. Tällä kertaa huomautamme vain, että siinä esitetään asioita suunnattoman valheellisesti, kun siinä väitetään jyrkän ristiriidan löytyvän »Savon Kansan» ja paikallisten puoluejärjestöjen välillä ja salataan kokonaan se puoli asiasta, että todellisuudessa on kysymys ainoastaan ristiriidasta varsinaisen järjestyneen työväen ja helsinkiläisen puoluejohtoon välillä. Ei »Savon Kansan» ja maakuntamme puoluejärjestöjen välillä ole mitään ristiriitaa olemassa, vaan päinvastoin nämä järjestöt ja piikkakuntamme työväestön enemmistö kannattavat meitä joka suhteessa. Toukokuussa pidetty piirikokous, jossa oli parikymmentä edustajaa, ja joka oli kutsuttu kokoon eräitä järjestelytoimia varten, ei ollut suinkaan mikään edustava kokous järjestyneen työväestön kannanmerkittämiseen tai eri puoluesuuntien esilletuomiseen nähden, eikä siten ollutkaan ihme, jos Helsingistä puoluejohtoon lähettämä komisario sai siellä mielipiteensä läpi ajetuksi.

Emme saata vielä uskoa, että virallinen sosialidemokraattinen puoluejohto, tarkemmin asiaa harkittuaan, ryhtyisi ollenkaan vastustamaan sitä, että meidän maassamme työväestön puolueolot vihdoinkin viimein rupeavat järjestymään luonnolliselle ja terveelle pohjalle.

Lehden ri:o 70 29 päivältä heinäkuuta Artikkelin Maamme työväenliikkeen uusille urille. 20-vuotispäivän johdosta.

Se vaan on selvää, että olemme työväenliikkeen kehityksessä saapuneet tärkeään käännekohtaan. Olot ja toiminnan edellytykset ovat itsenäisessä Suomen tasavallassa, jolla on työväen edustajain avustuksella laadittu luja hallitusmuoto, kokonaan toisellaiset kuin mitä ne olivat venäläisaikuisessa Suomessa tai sen jälkeen seuranneena väliaikaisena seikkailupolitiikan aikana. Niinpä olisi maamme työväestön nyt määrättävä se suunta, jota se aikoo uusissa oloissa noudattaa, määrättävä se itsenäisesti ja riippumatta kaikista ennakkoluuloista.

Uutta suuntaa määrättäessä meidän ei pidä antaa tähänastisten saavutusten sokaista itseämme. Ne tulokset, mitä on tähän saakka saavutettu, ovat osaksi työväestön järjestäytymisen, osaksi edullisten mullistavien olosuhteiden ansiota. Eräillä tahoilla meillä puhutaan sosialidemokratian ihmemeitätekevistä voimista ja kiitetään Saksasta maahamme tuotua sosialidemokraattista oppia työväenliikkeen tähän saakka saavuttamista voitoista. Tätä käsitystä ei voi hyväksyä kukaan, joka on viime aikoina seurannut olojen kehitystä naapurimaissamme, sillä päinvastoin kokemus näyttää osoittavan, että työväenliikkeen saavutukset voivat olla yhtä suuret tai suu-

remmatkin sellaisissa maissa, joissa ei sosialidemokratiasta tiedetä työväen keskuudessa mitään. Päinvastoin joku määrätty yhteiskuntateoria, kun sitä muuttumattomasti vuosien kuluessa pänätään työväestön päähän ja sille omaksutaan ikäänkuin jonkun uskonnon arvo ja pätevyys, saattaa toiminnan hetkenä olla suurena haittana ja käytännössä olla ilmeisenä esteenäkin työväenliikkeen vapaalle kehitykselle. Tähän saakka on meillä sosialidemokraattien keskuudessa kauhistuttu kaikkea harhaoppia, joka on vähänkin asettunut arvostelevalle kannalle tähän saksalaiseen yhteiskuntateoriaan nähden, sellaisena kuin sitä on meillä saarnattu ja käsitetty. Me kehoittaisimme työväen itsensä pikemminkin syventymään eri käsityskantoihin ja valitsemaan niistä rohkeasti sen, joka työväen omasta mielestä paras on. Me kannatamme itsemääräämisoikeutta työväenliikkeessä.

Toiset sanovat meillä, että kaikki voidaan saavuttaa, kunhan vain Suomen työväenliike edelleen voidaan pitää yhtenä haajan tumattoman a ja sosialidemokraattisena liikkeenä. Tämä uskonkappale on meille jo vastikään lausuttu muka pätevältä ja johtavalta taholta. Mutta paljon löytyy meillä niitä, joiden käsityskanta on päinvastainen. Tämän käsityskannan mukaan on suurin paha meillä juuri «yksipuoluejärjestelmä», se että aivan vastakkaisen käsitystavan omaavat ainekset työväestöstä pakotetaan pysymään saman johdon alla ja keskinäisillä hankauksilla alituisesti lamauttamaan toistensa toimintaa. Jos meillä olisi kaksi, miksei kolme työväenpuoluetta, kuten porvarillisiakin puolueita on kolme, silloin jokainen löytäisi oman puolueensa ja ryhmänsä, jossa hyvin viihtyisi ja jossa innostuisi, silloin oikeistososialistit keräisivät paljon ääniä ja pelataisivat monta sielua porvarillisesta vasemmistosta joukkoonsa, vasemmistolaisten taas ei tarvitsisi tehdä äänestyslakkoa, niinkuin nyt, eikä pysyä syrjässä jarruttavana ryhmänä. Silloin myös eduskuntavaaleissa, tietysti vaaliliitossa keskenään, nämä sosialistiset puolueet keräisivät yhteensä ääniä paljon enemmän kuin sos.-dem. puolue ennen yksinään ja silloin ei pitäisi olla mikään vaikeus saada äänestetyksi 120 sosialistia eduskuntaan ja ottaa ratkaisevasti valtiovalta käsiinsä.

Lehden n:o 95 25 päivältä syyskuuta Artikkelit Vähän sosialismista ja sosialisteista.

Lukiessa „Suomen Sosialidemokraattia“ tulee monasti itseltään kysyneeksi, millä oikeudella tuo lehti nimittää itseään sosialistiseksi? Tosin kyllä se useammin käyttää sosialidemokraatti-nimitystä. Mutta samalla se aina antaa ymmärtää, että se sosialidemokraatti oikeastaan on samaa kuin sosialisti. Ja että tuo lehtikin on sosialistinen. Kun kuitenkin nykyäikana, jos koskaan, työläisten on katsottava johtajiaan ei suuhun, vaan hyppysiin, niin allekirjoittanutkin on monasti ajatellut, että ei riitä kunhan se vähän on sinne päin. Vaan täytyy jyrkästi vaatia, että suoraan sanotaan, kuka on sosialisti kuka sosialidemokraatti — molempia ei käy näet oleminen samalla kertaa.

Socialisti on se, joka vaatii sosialismia toteutettavaksi ja toimii ja taistelee sen puolesta. Sosialidemokraateilla ei ole mitään tekemistä sosialismin kanssa. Tarkoitin tietysti itsetietoisia sosialidemokraatteja. Sillä työläisiä on lukemattomia, jotka ovat rehellisiä sosialisteja, vaikka nimittävät itseään vanhasta tottumuksesta sosialidemokraateiksi. Heille pitää selittää, mitä sosialidemokraatit ovat, niin he lakkaavat niitä kannattamasta.

Mikä on sitte sosialidemokraatti? Hän on reformisti. Hän harrastaa uudistuksia, porvarillisen järjestelmän uudistamista. Hän sanoo, ettei

köyhälistö kykene toteuttamaan sosialismia. Hän vastustaa kaikkia niitä nykyajan köyhälistön yrityksiä, joilla se koettaa toteuttaa sosialismin. Näistä yrityksistä sosialidemokraatti jyrkästi neuvoo köyhälistön luopumaan.

Mitä sen sijaan sosialidemokraatti käskää köyhälistön tekemään? Pyrkimään, vaikutusvaltaan porvarillisessa yhteiskunnassa. Pyrkimään yhteistyöhön porvariston uudistusmielisten aineiden kanssa. Sillä tavoin saamaan aikaan kansanvaltaisia uudistuksia. Sillä tavoin hankkimaan edullisia lakeja. Eräitten alojen kapitalistiyhteiskunnan haltuun ottamistakin ne kannattavat.

Tämä kaikki on reformismia, uudistusten tavoittelua porvarillisen yhteiskunnan puitteissa ja kapitalistisen tuotantotavan pohjalla. Sitä sosialidemokraatti tahtoo. Tullaanko sitä tietä sosialismiin? Ei, sillä siten ei koskaan päästä käiksi porvarillisen yhteiskunnan ja kapitalistisen tuotannon ytimeen — tuotantovälineiden yksityisomistukseen, sitä varjelte porvaristo voimakeinoilla, jotka ovat sosialidemokraattisen politiikan ulkopuolella. Miksi siis sanoa sosialidemokraatteja socialisteiksi, kun ne itse asiassa ovat ainoastaan reformisteja, uudistusten harrastajia. Sellaisia voi olla ja onkin paljon selvien porvarienkin keskuudessa.

Kysymyksen sosialismin toteuttamisesta on viskannut esille se porvarillisen yhteiskunnan ja kapitalistisen tuotantotavan romahdus, joka ilmeni maailmansodassa ja sitä seuranneessa yleisessä lopullisessa sekasorrossa. Kansat eivät näe muuta pelastuksen tietä kuin sosialismin. Se on köyhälistön mielestä nyt toteutettava. Tuotantovälineitten yksityisomistukseen perustuva porvarillinen järjestelmä ei enää voi olla kansojen elämän pohjana. Työätekevissä joukoissa tuo käsitys alkaa olla yleinen. Ja siksi ne hyökkäävät nyt sosialismia käytännössä toteuttamaan. Monia ja monenlaisia yrityksiä siinä tehdään, mutta lopputulos täytyy olla ja onkin kerran oleva sosialismi. Meidän on vaan ymmärrettävä tätä valtavaa historiallista prosessia.

Meidän on ymmärrettävä, että olemme tulleet sosialismin ja kapitalismin aikakausien väliseen murroskauteen. Siitä on ihmiskunta ja maailma ylösnouseva uuteen elämään, sosialismiin.

Tämä on sosialistien käsitys. Sosialidemokraattien käsitys sen sijaan on se, että tästä painutaan takaisin kapitalismiin. Sama käsitys siis kuin porvareillakin. Siitä syystä niillä on myös sama menettelytapa kuin porvareillakin. Koettaa joillakin uudistuksilla tyyntäyttää joukkoja. Miksi siis sanoa näitä herroja socialisteiksi? Siitäkö syystä, että työläiset pettyisivät ja ajattelisivat, että kaikkihan me sentään lopultakin puhallamme samaan hiileen.

Ei, asia ei ole niin! Vanhat sosialidemokraattiset puolueet kaikissa maissa on aika jakanut kahtia. Toinen osa on mennyt porvariston mukana, ne ovat sosialidemokraatit. Toinen osa on pysynyt sosialismille uskollisena ja vaatii sosialismia toteutettavaksi sekä toimii ja taistelee sen puolesta, ne ovat sosialistit. Niitä sanotaan riippumattomiksi socialisteiksi, vasemmistosocialisteiksi. Me työläiset pidämme kiinni sosialismista ja joka sitä tahtoo toteuttaa, se on meidän ystävämme. Herrojen uudistukset me jo kyllä tunnemme ja tiedämme. Me uskomme ainoastaan kansainväliseen köyhälistöön ja sosialismiin.

Meidän pitäisi saada sosialistinen lehti Helsinkiin. »Suomen Sosialidemokraatti» on saatava sosialistiseksi lehdeksi tai sitte perustettava uusi, jos se istuu niin kovassa reformistien kynsissä, ettei se lähde irti.

Tehkää työläiset itsellenne selväksi, mitä sosialidemokratia merkitsee ja mihin se pyrkii. Onko se samaa kuin sosialismi? Ei ole. Ennen kyllä sosialidemokratia ja sosialismi työläisjoukkojen mielessä merkitsivät samaa. Mutta nyt on tultu näkemään, että vanha sosialidemokratia ei enää edustakaan sosialismia. Ne ovat uudet aatteet ja puolueet, jotka nyt edustavat sosialismia. Mitä sitte nyt edustaa sosialidemokratia? Porvarillisia uudistuksia, ei mitään muuta. Miten se on niin käynyt, että niin oikeana pidetystä sosialidemokratiasta on nyt tullut vanhoillinen ja sosialismia vierova, jopa sitä vastustava oppi?

Pitkien rauhan ajan vuosikymmenien kuluessa ennen maailmansodan katastroofia kehittyi työväenliike sellaiseksi kuin olot edellyttivät. Se kehittyi rauhalliseksi, lailliseksi reformi- eli uudistusliikkeeksi, joka puuhaili parlamentarisessa lainsäädännössä, ammattiyhdistystoiminnassa ja osuuskauppahommassa samoin kuin kunnallisessakin toiminnassa. Ajateltiin, että sosialismi olisi vasta kaukaisen tulevaisuuden päämäärä, josta ei nyt vielä voi puhua muuta kuin korkeintaan juhlapuheissa. Ja siksi myös laadittiin kaksi ohjelmaa, käytännöllinen ja periaatteellinen, kuten muistat ja tiedät. Sitä periaatteellista ohjelmaa, joka meillä oli lähinnä n. s. Erfurtin ohjelma, sitä ei pyritty toteuttamaan, vaan se lykättiin hyllylle. Sen sijaan kaikki voimat kohdistettiin pikkuparannusten aikaansaamiseksi. Kylähän se sosialismikin sentään eli — nimittäin joukkojen keskuudessa, joukkojen, jotka eivät koskaan ole voineet kesyttyä ja suostua kapitalistiseen järjestelmään. Mutta työväenliikkeen ylikerros, ja varsinkin se byrokratia, mikä vuosikymmenien kuluessa muodostui puolueessa, ammattiyhdistys- ja osuustoimintaliikkeessä — tuo byrokratia se unohti koko sosialismin ja piti suorastaan hulluutena kaikkia puheita sosialismin nyt heti kohta toteuttamisesta.

Ovatko nyt kaikki köyhälistön voimat ryhtyneet taisteluun sosialismin puolesta ja sen toteuttamiseksi? Ei. Juuri sosialidemokratia on tässä historiallisessa taistelussa pettänyt ja mennyt porvariston ja kapitalistisen järjestelmän puolelle. On kuitenkin heti tehtävä selväksi ja myönnettävä, että ei sosialidemokratia suinkaan kokonaisuudessaan ole sosialismia pettänyt: On käynyt niin, että vanhat sosialidemokraattiset puolueet eri maissa ovat joko menneet hajalle, niin että ainoastaan osa, nimittäin oikeistosocialidemokratia, on joutunut näyttelemään petturin hirveätä osaa. Taikka sitte on toisissa maissa käynyt niin, että sosialidemokraattinen puolue kokonaisuudessaan on asettunut sosialismin kannalle ja ainoastaan pienet oikeistoherrojen rippeet ovat jääneet liehuttamaan valkoisen sosialidemokratian lippua. Myöskin aivan uusia puolueita on syntynyt taistelemaan sosialistisen vallankumouksen eturintamassa.

Täten on vanha sosialidemokratia tullut eri maitten työväenliikkeessä merkitsemään vanhoillista puoluetta, joka sisältää etupäässä porvarillistunutta virkamiehistöä ja pikkuporvaristoa. Tämän sosialidemokratian on sitte porvaristo kutsunut hallitukseen pelastamaan porvarillista järjestelmää sosialistisen vallankumouksen myrskyssä. Ja useinkin aivan hirveällä julmuudella täten porvarilliseksi valtapuolueeksi muuttunut sosialidemokratia kohtelee sosialismin puolesta taistelevia köyhälistöjoukkoja. Aivan avoimesti nämä vanhoilliset oikeistosocialidemokraattiset puolueet käyvät vastustamaan sosialistista vallankumousta.

Nyt ymmärrät, työläistoveri, miksi sosialidemokratia on hyljättävä.

Se ei enää ole sosialistinen puolue, vaan se on tullut porvarilliseksi uudistuspuolueeksi, joka pönkittää kapitalistista järjestelmää ja asettuu tässä valtavassa maailmankamppailussa barrikaadin toiselle puolen. Siitä on tullut yhteiskuntaa säilyttävä puolue.

Suomen sosialidemokraattinen puoluejohto on tuollaisten valkoisten sosialidemokraattien käsissä. Suomen köyhälistö itse on kyllä sosialistisen vallankumouksen kannalla ja yhtyy muitten maitten köyhälistöön sosialismin ratkaisevassa taistelussa.

Meidän täytyy sosialidemokratiamme muuttaa sosialismiksi. Meidän täytyy porvarillisista »uudistuksista» päästä sosialismiin. Sitä soittavat ajan myrskykellot maailman köyhälistölle. Me emme tahdo muista jäädä jällelle. Sillä sosialistisen vallankumouksen alttarille on Suomen köyhälistö jo kerran kantanut kalliin veriuhrin. Sitä alkää pilkatko ja häväiskö, muuttamalla kaatuneitten punainen taistelulippu porvarillisen reformin valkoiseksi vaatteeksi.

L. M.

Mietinnön johdosta syntyneessä keskustelussa
fij. E. Eklund ehdotti asian käsittelyn siirrettäväksi päivällisloman jälkeen, jotta olisi aikaa perehtyä laajaan mietintöön.

Rajoitettiin puhevuorojen saanti.

K- Luoto: Minä alan tästä mietinnöstä alusta ja menen tietysti loppuun asti.

Ensimmäinen harhaanjohtava syytös tässä mietinnössä on se, että minä olisin Savon Kansassa selittänyt hylkääväni Marxin ja Engelsin teorial. Se on vale. Päinvastoin lehden koko sisältö on rakennettu juuri näille teorioille. Sen voi todistaa jokainen, joka on lukenut Savon Kansaa kauemmalti. Mitä tulee mietinnön loppuun liitettyihin otteisiin, joissa m. m. niinkuin tuossa viimeisessä artikkelissa »Sosialismi» sanotaan, »että Suomen sosialidemokratia ei ole ennenkään ollut aivan täydellisesti joukkojen psykologiaa vastaavalla kannalla j. n. e.", niin senhän osoittaa kansalaissodan alku'. Ne, jotka asettuivat johtoon, vetäytyivät sivuun ja antoivat laumojen mennä omin päin. Ainoastaan aniharva, joka mukaan jäi oli johdon tasalla. Tästä artikkelista »Sosialismi' on Kuopion raastuvanoikeus minut tuominnut, mikä osaltaan todistaa, ettei se ollut porvaristolle mieleinen, ja nyt se ei ole sosialidemokratialle mieleinen. (Kotonen: Ei murhakaan ole mieleinen)^ Murha — ei se kelpaa tähän. Edelleen sanotaan, että lehti ei ole ollut sosialidemokraattinen. Tuo väite sosialidemokratian nimestä on johtunut vain siitä, että Saksassa Scheidemann ja Noske sekä muutamissa muissa maissa heidän kannattajansa ovat pilanneet sen nimen. Se johtuu siitä erotukseksi, eikä muusta.

Että Savon Kansa ei ole ilmoittautunut puoluelehdeksi, se on johtunut tunnetuista syistä. Mutta päätös on varma, että kun tulee semmoinen puoluetoimikunta, joka on suvaitsevampi n. s. vasemmistolaislehtiä kohtaan, niin Savon Kansa ilmoittautuu puoluelehdeksi. On varma päätös siitä asiasta jo olemassa. Tähänkin asti on koko tämä kysymys aiheutunut vain lehden sisällöstä.

Sitten alkaa Luodon entisyys. Täällä sanotaan, että Luodolla olisi ollut punakaartin rahoissa 10,000 markan vaillinki. Kun te kerran lähette entisiä tutkimaan, niin miksette ole ottanut tutkintopöytäkirjoista ja

papereista selvää? Niistä näkee, ettei Luodolla ole ollut mitään vaillinkia. (Tainio: Kyllä minulla on pöytäkirja!) On minullakin. (Tainio: Kahdenlaisia!).

Sitten sanotaan, että Luoto on järjestänyt ympäri maata rosvokoplia. Ne eivät olleet mitään rosvokoplia, ne olivat puhtaasti vallan kumousjärjestöjä, jotka eivät ennättäneet mitään toimia. Vasta sitten kun minä olin kiinni, olivat toiset toimineet ja niihin todella sopivat nämä sanat, että varoja käytettiin omaksi hyväksi ylelliseen elämään. Joka tuntee minut niin tietää, että minä en ole elänyt ylellistä elämää. Ryöstöt tapahtuivat senjälkeen kun minä olin kiinni ja sitä kiinnioloaikaa kesti 15 kuukautta. Ryöstökokoplista puhuttaessa on sanottava, että Oulun puoluekokouksessa olevat perustivat samanlaisia koplia kuin nämä olivat, mutta siinä mielessä, että tekevät porvariston aktivistien kanssa yhteistä työtä. Ja ne ovat olleet minun syyttäjiäni, niinkuin Haapalainen, ja heidän väitteitensä perusteella lähti Halonen, joka ei asioista tiennyt, Kotkan puoluekokouksessa soittamaan suutaan. Samalla tavalla moni muu, joka viidennessä, kuudennessa polvessa sai tietoonsa semmoisia juttuja, joissa ei ollut mitään perää. Teillä ei ole mitään todistuksia semmoisiin. Minä voin sen sanoa. Minä tunsin ne miehet ja olin välissä ettei päässyt tapahtumaan mitään sellaista joka olisi vahingoittanut työväenliikettä. Kiertokirjeitä oli paljon ja niitä teki moni. Eräs kiertokirje, joka oli kaikkein vaikuttavin, oli vallankumousta ja Suomen itsenäisyyttä koskeva. Siitä tehtiin minua vastaan syytös hovioikeudessa, mutta kanneviskaali Schybergson esitti sen kumottavaksi. Eräs kiertokirje, josta käsiala valokuvattiin, oli raastuvanoikeudessa esillä monta kertaa ja raastuvanoikeuden täytyi kaikesta huolimatta sanoa, ettei se ollut minun käsialaani, se oli vieraan tekemä. Kotkan puoluekokouksessa ei ollut mitään todistuksia, vaan ainoastaan semmoisia juttuja, jotka eivät kelpaa missään todistukseksi. Se täytyy Hakkilan tuomarina tietää, etteivät ne kelpaa todistukseksi. (Hakkila: Siellä oli Turkia.)

.Näiden tapahtumain johdosta siirtyi Luoto ulkomaille", sanotaan sitten mietinnössä. Ei vielä: olin 15 kuukautta tutkintovankina. Kahdeksan juttua minun täytyi selvittää. Kun syyttäjä näki, ettei yhdestä tulut kunnollista, etsi hän toisen ja sitten kolmannen. Hänellä oli apunaan Haapalainen ja nuo toiset. Sittenkään ei tullut mitään. Rosvokoplia koskevassa jutussa hänellä oli vääriä todistajia minua vastaan, mutta hänen täytyi passittaa oman todistajansa vankilaan. Se täytyy jokaisen vanhemman henkilön muistaa. Ja todistajia löytyi kymmeniittäin. »Näiden tapahtumain jälkeen Luoto siirtyi ulkomaille". Ei täydellisesti näin. Minä pääsin vapaaksi vähää ennen joulua 1907. Sitten meni vuosi 1908 kokonaan, tuli vuosi 1909. Silloin kesällä uudestaan ruvettiin minua syyttämään muka kaikennäköisistä ja taas pidettiin 2 viikkoa kiinni. Venäläisen santarmiston taholta ruvettiin komentamaan ja kun aktivistitkin rupesivat etsimään syitä työväenjärjestöjä vastaan ja minun kauttani tahotoivat niitä vahingoittaa, niin senvuoksi pitivät minua kahden viikon ajan kiinni. Sitten irtipäästyäni minä vasta lähdin ulkomaille.

Maailmansodan aikana minä olisin muka antautunut saksalaisten vakoojaksi ja joutunut Raumalla venäläisen santarmiston käsiin. — Maailmansota alkoi, minä olin odottanut sitä. Lähtiessäni maasta sanoin, että Venäjän vallankumousta ei tarvitse odottaa lähitulevaisuudessa, mahdollisesti sittenkun Venäjä joutuu jonkun suurvallan kanssa sotaan ja heikkenee, silloin tapahtuu vallankumous. Minä selitin tämän julkisuudessa, väistyin pois ja odotin sitä. Ja tein laskelmia, mitä tehdä Suomessa. Alkoi sitten

sota. Tulin Suomeen ottamaan selvää, katsomaan, onko mitään mahdollisuuksia toimia. Näin, että on mahdollisuuksia. Menin Saksaan takaisin. En ollut urkkijana, en meriesikunnan eikä kenraaliesikunnan, mutta kävin ottamassa selvää, kun Saksa ja Venäjä olivat sodassa, saadaanko ja mistä tarpeellinen määrä aseita. Jos täällä tehdään kapina Venäjää vastaan, meillä pitäisi olla aseita tarpeellinen määrä tarpeellisella hetkellä. Kun kävin puhumassa kenraaliesikunnassa kiellettiin ne, mutta sanottiin, että tulevaisuudessa on mahdollista saada aseita. Silloin ei ollut jääkäripataljoonasta puhuttakaan eikä tiennyt siitä mitään, eikä ollut koskaan sen kanssa missään tekemisissä. Tässä tarkoituksessa minä tulin maahan 1914 vuoden lopulla. Minulla oli jo silloin varmuus asian onnistumisesta. Kävin Suomessa, mutta en tullut tänne Rauman kautta. Tahdotaan etsiä todistuksia minua vastaan, mutta kun ei ole mitään varmaa, niin väärennetään joka kohdassa asia. Niinpä tässäkin. En ole Raumalla joutunut kiinni (Tainio: Minulla on paperit täällä ja tutkintopöytäkirja). — Se on valheellinen sekin! Minä selitän asian. Minulla on todistajia siihen tänä päivänäkin. Kiinni joutumiseni tapahtui Torniossa eikä Raumalla. Minä tulin Haaparantaan ja kun kuultiin, että tulen tänne, minulle lähetettiin Tornioista varoitettava sana, etten saa tulla Suomen puolelle, siellä on santarmilla vangitsemismääräys. Tulin Tornioon, siellä pidettiin 4 tuntia kestävä tutkinto, annettiin mennä, jonka jälkeen tulin Helsinkiin. Mukanani oli säveltäjä Muren. Santarmi oli asemalla. Sain olla vapaana. Mutta illalla minut vangittiin, ei santarmiston, vaan etsivän poliisin toimesta. Sain olla silloin kiinni 2 viikkoa. Mutta mitään syytä ei saatu minua vastaan. Se oli uudenvuoden päivänä. Muren tuli minun luokseni. Kun hänellä oli tovereja poliisilaitoksessa, sai hän tietää, että Venäjän santarmistosta oli lähetetty uusi vangitsemismääräys eversti Walmqvistille. Silloin minä läksin. Tästä selitetään, että minä muka olisin antautunut Venäjän santarmiston palvelukseen ja semmoisena lähtenyt. Minunhan täytyi paeta. Minun täytyi kiertää; en voinut Helsingin asemalla mennä junaan, vaan kuljin Fredriksbergin asemalle, josta nousin junaan ja menin Hyvinkäälle ja sieltä jatkoin matkaa Mikkeliin, Kuopioon ja Kemiin, niin etten voinut rautatietäkään käyttää Tornioon matkustaessani, kun tiesin, että vangitsemismääräys oli takana. Näyttelijä Suoniolta tilasin parran, että voin tunteamattomana mennä. Minä pääsin tällä lailla Kemiin. Ajaessani Kemistä Tornioon, otettiin minulta passi pois. Se oli tammikuun alussa. Ilman passia minä kiersin jäätä myöten pimeässä Haaparantaan ja jäin sinne odottamaan kirjevaihtoani. Siellä oli eräs nykyisistä suomalaisista kenraaleista, entisestään hyvin tunnettu porvarihuligaanien kanssa punakaartia vastaan tehdyistä kolttoista. Hän oli samassa hotellissa asumassa, näki minut, ilmoitti kaupunginviskaalille ja minut vangittiin. Sain taas olla 4 päivää kiinni. Kun suomalainen kenraali lähti ulos huoneesta, kirosi hän ja sanoi: »satans röda garde!» Mitä silloin, 1915 talvella, oli punakaartilla tekemistä? Hän panetti minut kiinni kostoksi. Viivyn sen jälkeen kaksi kuukautta Skandinaviassa ja sieltä menin Berliniin. Siellä minut vangittiin heti. En tiennyt yhtään, mistä tämä johtui, ennenkuin vasta monen kuukauden kuluttua. (Tainio: Olitko sinä Saksan palveluksessa?) En sen enempää kuin tahdoin saada aseita suomalaisille. (Tainio: Etkö ollut Saksan palveluksessa?) En enempää. (Tainio: Paljonko sinä sait palkkaa?) En minä tiedä siitä mitään, ja sehän on sivuasia. En ole varsinainen palkkaa saanut, mutta matkarahoja sain, sehän oli selvä asia. Selitin, että täällä nostetaan liike tsarismia vastaan Suomen itsenäisyyden vuoksi. Ja tietysti saksalaisille olisi ollut hyvä saada lisäjoukkoja mistä

tahansa. Ei minulla ollut tarkoituksena Saksan avustaminen, vaan Suomen vallankumous — älkää vääristelkö sitä asiaa! (Tainio: Paljonko sait palkkaa?) Sehän on sivuasia. Ei ollut mikään muu kuin Suomen itsenäisyys, vallankumous tarkoituksena. Minä täällä panin miehet aloittamaan järjestöjä, jotka olisivat vastaisuudessa ottaneet aseet vastaan, eikä Tainionkaan siinä tapauksessa olisi tarvinnut antaa Kuopiossa tunnettua seiväsjulistustaan, kun olisi saanut kiväärin. (Tainio: En minä saanut!) Syytös, että »sitten antautui taas venäläisen santarmiston palvelukseen», on mitä rumin syytös. Saatte herrat hävetä, esittäessänne sellaisia syytöksiä. (Hävetä saisi se, joka on ollut). Minä en ole tehnyt siinä jutussa mitään, joka olisi hävettävää. (Siis kuitenkin ollut!) Minähän olen tunnustanut millä varoilla kuljin. (Santarmiston). Joka sen sanoo, hänen on hävettävä. (Tainio: Mitähän Hyrskymurto Tukholmassa sanoo?) Hyrskymurto — älä puhu mitään siitä asiasta. Hyrskymurto ei voi mitään sanoa minua vastaan. (Tainio: Mitähän sanoo Gummerus Roomassa?) Gummerus - sen tapasin kerran Tukholmassa ja selitin, mikä on tarkoitus. Ja minä uskon, että Gummerus oli yksi vaikuttavin tekijä Saksassa, että. minut vangittiin. Hän täytenä porvarina ei voinut hyväksyä minun suunnitelmiani. Gummerus ei voi syyttää mistään eikä liittää minun nimeäni millään tavalla minkään santarmiasian yhteyteen enempää kuin Hyrskymurto. (Tainio: Kyllä on kummallakin todistuksia!) Ei ole, se on mahdottomuus, kun ei ole tapahtunut mitään. Ei pidä mennä väittämään, että on poissa-olevilla todistuksia semmoisessa tapauksessa, kun tietää varsin hyvin, ettei niitä ole olemassa. (Tainio: Täällä on todistajat, minä tunnen sen asian alusta asti.) Minä jouduin kiinni ja olin tietämätön Saksassa pitkän aikaa, mistä se johtuu. Kuulustelussa kysyttiin, tunnenko Vetterhoffia ja Adleria. En 'ollut kumpaisenkaan kanssa missään tekemisissä enkä tiennyt, onko miehiä olemassakaan. Vasta muutama viikko jälkeinpäin, kun sotilastuomari piti vankilassa kuulustelun minun kanssani, hän sanoi että ne ilmiannot, jotka minua vastaan on tehty, ovat väärät ja joko siinä on tehty törkeää pilaa tai sitten ne on kostosta tehty; pääsette heti vapaaksi, sanoi hän. Mutta hän lähetti asiakirjansa kuitenkin Vetterhoffin kansliaan, joka silloin oli alulla. Ja V. oli tehnyt reunamuistutuksen: Sosialisti, poliittisesti epävarma — siis monarkialle epävarma — ja sentähden saksalaiset pidättivät minut. Vetterhoffin ensimmäinen ilmianto oli se, että minä olisin muka ollut kolme viikkoa Berlinissä poliisille ilmoittautumatta, mikä oli sängen suuri rikos poliisia vastaan. Mutta se osottautui vääräksi. En kuitenkaan päässyt vapaaksi, kului toista vuotta. Kun tiesin, että on olemassa semmoinen Vetterhoffin kanslia, niin minun tuttavani kävivät puhumassa siellä ja Vetterhoff teki syyksi siihen, että hän on toimittanut minut kiinni, sen, että minä olisin toimittanut hänen ystävänsä Adlerin kiinni, asia, josta minulla ei ole mitään aavistusta. Muuten se kirje, joka Vetterhoffia koskee, on oikea. Hän toimitti minut väärällä ilmiannolla kiinni. Se ei kuitenkaan mitään vaikuttanut. Vetterhoff yritti lähteä pois Saksasta ja vei mennessään jääkäripataljoonan papereita. Hänet vangittiin rajalla ja tuotiin vähän myöhemmin samaan vankilaan, missä minä olin, ja siellä hän minulle selitti tämän asian, ja katui, että niin oli tapahtunut. Sanoi saksalaisille viranomaisille myös, että minä olen syytön, ja selitti, että ministeri Sario, joka silloin oli Tukholmassa, ja kuninkaanetsijä parooni Bonsdorff olivat antaneet määräyksen toimittaa Luodon kiinni. Sentähden hän teki sen väärän ilmiannon. Siinä on se asia selvitettyä, johon on todistajat tänäkin päivänä olemassa.

Kuten sanoin, olen toiminut siltä varalta, että vallankumous olisi

Suomessa tapahtunut, ja että täällä olisi ollut tarpeeksi aseita työväestöllä, ettei olisi tarvinnut piilotella ja jäädä pois koko liikkeestä. Silloin kun kerran vallankumous tunnustetaan, silloin täytyy semmoisen hetken lähestyessä varustautua siltä varalta, eikä jättää asioita menemään sillä tavoin hunningolle kuin ne menivät.

Sitten täällä sanotaan, että minä vapaaksi päästyäni kävin Helsingin etsivässä osastossa etsimässä suojaa. Mitä likaisin valhe. (Tainio: Tässä on pöytäkirja siitä!) Suojaa! Minähän olin pakotettu menemään ilmoittamaan itseni. (Tainio: Paperi!) Ei mitään suojaa. Kun minä tulin ulkomailta, — minua oli syytetty sillä aikaa jos mistä, Vessleyn kanssa oli yhdistetty nimet, — ja nyt kun minä tulin, minun kintereilläni oli vahteja. Minä kävin vain esittämässä, missä olen ollut, ja näytin Saksasta saamani paperit, ja sillä hyvä. En ole hakenut mitään suojaa. Olin velvollinen ilmoittamaan itseni semmoisessa tilanteessa. Sitä ei saa väärentää. Sitten minä ylioppilastalolla muka tuomitsin ankarasti kapinan ja kehuin valkoisuuttani. Minä luin Vorwärtsistä tai ruotsalaisista sosialidemokraattisista lehdistä pienen uutisen. Vorwärts ja kaikki siellä selittivät asian minulle siten, että täällä oli täydellinen työväen hallitus, sosialidemokraattinen hallitus, ja selittivät, että venäläiset vain ne täällä pitivät sitä kapinaa ja heihin oli mahdollisesti liittynyt jokunen työmies, joka ei ollut selvillä koko Suomen työväenliikkeestä eikä sen pyrkimyksistä. Tällainen käsitys minulla oli Saksassa ja sen mukaan yritin kirjoittaa silloiselle punakaartilille entisen punakaartin perustajana varoituskirjeitä, jotka eivät ole tulleet perille. En minä sitä häpeä. Se oli niissä oloissa tehty. Tämän minä ylioppilastalolla selvitin. Luin sen kirjeen ja sanoin, ettei asia ole niin kuin minä olin Saksassa käsittänyt, joten syytös kohdat tästä ovat ihan harhaanjohtavia. Minä sanoin, että muutamat johtajat olivat tehneet väärin työ/äestöä kohtaan ja minä sanon sen vielä nytkin. Yksityiskohtia ei tarvitse mainita, mutta minä annoin sen saman tuomion kuin nytkin, sillä ne johtajat eivät olleet tehtävänsä tasalla, jotka lähtivät aseellista toimintaa johtamaan ja sitten makasivat humalassa enimmäin osan ajasta. Ammattimiehet voivat kyllä tehdä paremmin sen tehtävän.

Sitten tulee mietinnön loppupuoli. Tänne on koottu muka valiksi ja päätepiteeksi joukko syytöksiä. Niihin täytyy kajota lähemmin.

Ilkeä ja valheellinen syytös on tämä ensimmäinen, että minä olisin muka ollut raastuvanoikeudessa syytettynä osallisuudesta lapsenmurhaan. (Hakkila: Tuomittu siitä ja istunut!) Minä uskallan sen asian tunnustaa nytkin vielä. Täällä oli äskettäin mies, joka oli niihin aikoihin minua niin lähellä, että hän voisi sanoa kuinka asia on. Mutta tämä asia ei koske minua, vaan minun lasteni äitiä, ja joka tapauksessa hän on yhtä kunniallinen kuin muut. Sen tuntevat helsinkiläiset. Ja häntä kohtaan olette tehneet niin suuren rikoksen, että saisitte hävetä. Minä selitän tämän asian. Hän oli nuori tyttö, työssä palveluspaikassaan. Eräänä lauantai-iltana hänen puhdistustöitä tehdessään putosi kristallikruunu alas. Hän säikähti ja meni kesken. En ollut kaupungissa vaan maalla, Kiviranta, Emil Elo ja useita nykyajan ihmisiä oli mukanani, ja minä tulin tiistaina kotiin. Kertomani oli lauantaina tapahtunut. Minä tiesin tämän asian. Hän ei lapsellisuudessaan uskaltanut mennä lääkärin luo. Enkä minä uskaltanut mennä häntä ilmiantamaan. Siitä vain minut tuomittiin, etten ollut tehnyt ilmiantoa. (Kotonen: Ei se ole mahdollista!) Ei ole! Minä olin nuori nulikka silloin, enkä ymmärtänyt niitä keinoja, joita lakimies tarvitsee. Nyt minä uskallan lähteä väittelemään raastuvanoikeudessa Kotosen ja Hakkilan kanssa.

S^AB Sitten täällä on seuraava juttu, joka on niin ikään mitä ilkein valhe, ja nämä syyttäjät tietävät, että se on valhe, että se on perätön. Sanotaan, että vuonna 1907 teki eräs naiskirjapainotyöläinen itsemurhan Luodon viettelemänä. Eikö teitä hävetä tässäkin kohdin! Täällä on ihmisiä, jotka seurasivat juttua. Raastuvanoikeudessa selitettiin, että tuo nainen oli ollut jos kuinka suuri yleinen nainen, ja minulla ei ollut mitään tekemistä hänen kanssaan. Kaarlo Kalske kuuluu olleen lääkärinä ja ne olivat tekemisissä keskenään, ja nyt oli työllä ollut Kalskeelta postikortti, jossa oli alla »sinun Kaarlo!*. Silloin sanottiin, että „se on Luoto». Poliisilla ei ollut mitään keinoa saada asiaa selville ja se keksi silloin, että Luoto on samassa kirjapainossa — ja minä tunsin saman tytön. Mutta minä en ollut hänen kanssaan missään tekemisissä, ja raastuvassa se meni nauruksi koko asia.

Sitten sanotaan, että vuosina 1906—1907 oli vireillä useita oikeusjuttuja Luotoa vastaan. Minä selitin, että ne kaikki kuuluvat yhteen. Mistään niistä ei tullut mitään, kun ei ollut pohjaa, ei vääriä todistuksillakaan. Sanotaan: «murhasta y.m." Se on mitä törkein vale, ei ollut yhtään semmoista asiaa, jossa olisi murhasta ruvettu puhumaan. Mistä se on tullut kannekirjaan, mistä valiokunta on sen saanut? Mistä murhasta minua on syytetty? (Tannerin!) Hävetkää! Onko mikään semmoinen onneton tapahtuma murha? Kahden läsnäolijan todistus oli valiokunnalla luettavana, jossa selitetään, miten asia tapahtui. Näitä kahta mukana ollutta vastaan oli Tannerin lesken taholta tehty kanne, mutta se kumottiin. (Mikä juttu oli Espoon käräjillä?) Minä en unohta mitään, se tulee tässä vielä sekini. Näitä kahta vastaan Tannerin leski teki kanteen, minua vastaan ei voitu nostaa kannettakaan, kun olin siksi etäällä tapahtumasta. Siis tämäkin on ihan tahallinen valhe pantu tähän kannekirjaan.

Edelleen sanotaan mietinnössä, että Luoto tuomittiin 4 kuukaudeksi •vankeusrangaistukseen vaikean ruumiinvamman tuottamuksesta. Itse asia tapahtui erällä saarella. Oltiin jänistä etsimässä. Minä olin hyvin kiusaantunut taloudellisen elämän vuoksi ja menin sivulle etsimään yksinäisyyttä. Minä luulin olevani ihan yksin, toverini oli toisella puolen saarta ja kun näin jäniksen menevän katajapehkkoon, kävin sitä katsomaan. Vähän ajan perästä kysyttiin »oletteko mitään nähnyt". Minä käännyin ympäri ja pyssy tapasi katajapensaaseen, laukesi ja sattui toveriani käsivarteeseen. Mies pyysi ja rukoili, ettei puhuta asiasta mitään, se oli hänen viikansa. Minä toin hänet sairaalaan kovassa myrskyssä Borgä-laivassa ja kävin sairaalassa tapaamassa. Kun minä olin vuosikauden ollut kiinni muista asioista, niin sitten poliisi hankki valtakirjan ja pani tämän asian vireille Espoon käräjillä. Kun minut vietiin, sanottiin, että Luoto tuomitaan. Tuomari von Wendt oli nuori nulikka ja oli sopinut nimismiehen kanssa niinkuin minulle kerrottiin, että minut tuomitaan. Minua syytettiin tahallisesta murhayrityksestä, ja mies pakeni Amerikkaan, kun hänen toverinsa tekivät puhtaan väärän valan (Huonoja seuralaisia!). Eivät ne olleet minun seuralaisiani, en minä tuntenut niitä ihmisiä ollenkaan. Minun seuralaisiani oli se mies, joka täällä valiokunnalle jätti todistuksen tästä venematkasta. Joka tapauksessa on ihan puhdasta pötyä tämäkin kohta.

Nyt minä olen käynyt läpi tämän mietinnön kaikki kohdat. Minua ihmettyttää, että todellakin tällaisilla keinoilla tahdotte hankkia myötätuntoa itsellenne ja tuomita minut semmoisestakin asiasta, jonka jokaisen miehen täytyy pitää kunnia-asiansa ja velvollisuutensa. Jos minut erotetaan puolueesta, erotettakoon Savon Kansan vuoksi. Nuo mietinnössä

luetellut asiat ovat pelkkää valetta. Täällä on monta muuta, jotka ovat olleet sellaisissa toimissa kuin minäkin, mutta en ole tahtonut tehdä heistä selkoa, enkä tahdo. Minä en ole tahtonut liata ketään enkä jättää poliisin silmätikuksi. Nyt te teette sen minulle ja valheen perusteella. Mitään tosiasioita, jotka syytöksiksi riittäisivät, ei ole esitetty.

Puheenjohtaja *V. Tanner*: Minun täytyy valiokunnan puheenjohtajana Luodon esityksen johdosta ilmoittaa, että meille on valiokunnassa esitetty sängen laaja aineisto sekä kirjallisia että suullisia todistuksia. Olemme hankkineet asiakirjoja ja käyneet läpi suuren määrän oikeuspöytäkirjoja ja kuulustelleet, melkein voi sanoa, useita kymmeniä henkilöitä, jotka tuntevat näitä asioita. Olemme jättäneet suuren osan epäselviä asioita pois, ja se, mikä tähän mietintöön on tullut, on vain kuiva luettelo aivan varmoista asioista. Ei kuitenkaan maksa vaivaa lähteä Luodon puolustelun jälkeenkään esittämään lisätodistuksia, niiden oikea paikka on Helsingin raastuvanoikeudessa. Jos Luoto on kunnian mies ja tahtoo puhdistaa itsensä, niin hän nostaa kunnianloukkajutun tämän johdosta ja silloin me esitämme aineiston. Kukaan mies, joka tahtoo käydä kunnioitetusta miehestä, ei voi jättää tuommoista juttua sikseen.

Klo 1,30 otettiin päivällisloma, päätettyä sitä ennen, että istunto jatkuu klo 3 ip.

Iltapäivän istunto.

Luodon erottaminen.

Istunto alkoi klo 3 ip, Hakkilan johtaessa puhetta.

Jatkettiin Luodon erottamista koskevan asian käsittelyä.

Järjestävävaliokunta ehdotti, että Luodon erottamista koskevassa asiassa sallittaisiin käyttää ainoastaan ne puhevuorot, joissa tehdään jokin päätösehdotus, mutta että muut pyyhittäisiin pois. Tämä esitys hyväksyttiin.

Keskustelussa *A. Raatikainen* ehdotti, että asia jätettäisiin käsiteltäväksi sovinto-oikeudessa, johon puolue valitsisi 2 ja Luoto 2 jäsentä, sekä Ammattijärjestö määräisi puheenjohtajan.

Sulo Vuolijoki ehdotti, että mietintö ei antaisi aihetta mihinkään toimenpiteisiin kokouksen puolelta.

J. Suominen kannatti Raatikaisen ehdotusta.

Ryhdyttyessä päätöstä tekemään ilmoitti puheenjohtaja ensinnä, että Vuolijoen ehdotus kannattamattomana raukee. Raatikaisen ja mietinnön välillä vaadittiin toimitettavaksi nimenhuutoäänestys, jonka vuoksi puheenjohtaja ehdotti, että ne, jotka hyväksyvät mietinnön, vastaavat *jaa* ja ne, jotka hyväksyvät Raatikaisen ehdotuksen vastaavat *ei*. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Nimenhuudossa vastasivat *jaa*: J. F. Aalto, Fanny Ahlfors, Hj. Ahlfors, Aug. Aho, V. Annala, T. Bryggari, Hj. Eklund, Lyyli Eronen, Herman Eskeli, Mimmi Haapasalo, Hanna Hakala. Väinö Hakkila, Toivo Halonen, K. Harvala, Edv. Helle, S. Hellsten, J. Helmisaari, Hilda Herrala, Juho Holm, J. P. Holopainen, Anni Huotari, Emil Hurri, Evert Huttunen, Oskari Härmä, P. Hätinen, Aug. Julkunen, Laina Järvinen, I. Kaarto, J. Kananen, V. Kanto, K. Kaukovaara, Aarnet Kauppinen, Aatto Kinnunen, Hilma Koivulahti-Lehto, A. Koljonen, Manu Kontula, Albin Koponen, Vilho Korhonen, V. Laakkonen, Hilma Laine, Manu Lammi, Matti Laukkonen, Kalle Lehtinen, Toivo Lehto, Aino Lehtokoski, Osk. Leivo, P. Lepänen, P. A. Leskinen, Elias Loikala, Siiri Louhi, Antti Luukkonen, E. Lähde, Otto Marttila, Pekka Meriläinen, Frans Mustasilta, Atte Muhonen, J. Mykkänen, A. Mäkelä, O. Mäkeläinen, Eemeli Mäki, A. Niemi, Kalle Niemi, Juho Niininen, Lauri Nurmiaho, A. Paasonen, Albin Parkkinen, Isak Penttala, Emil Raearo, Frans Rantanen, O. Reinikainen, J. A. Rintala, Hannes Ryömä, Emil Sallila, Väinö Salmela, Hilda Seppälä, J. N. Seppälä, Miina Sillanpää, Väinö Tanner, Anna Tanskanen, Johan Telen, Otto Toivonen, I. Tossavainen, Lydia Tuominen, Anton Typpö, Edv. Vahlsten, Janne Vainio, Evert Valkeisaho, K. Valta, Laina Vesterlund, K. H. Viik, N. Virtanen, V. Voionmaa, J. Vuorinen ja Edv. Väre, yhteensä 94.

Ei äänestivät: Heikki Alkanen, Hj. E. Eklund, Jaakko Enqvist, Aug. Forsman, Siilas Haippo, E. Hallikainen, A. Hedman, Isak Heikka, V. Heinonen, Tuomas Heinonen, V. Huhta, Perttu Ikonen, Osk. Jalava, J. H. Kanerva, Ida Kantanen, M. V. Karvonen, J. Kivilahti, J. Kivimäki, Antti Kiviranta, Ida Koski, T. N. Lahti, Alfr. Laine, Ivar Lassy, S. Louhelainen, K. Lukkarinen, Matti Manninen, V. Meriläinen, Edv. Metsäranta, Ellen Mäkelin, Pekka Niiranen, Eetu Paronen, O. Partanen, Eino Pekkala, Antti Perämäki, Fiina Pietikäinen, Hannes Pulkkinen, A. Raatikainen, S. J. Rahikainen, H. V. Rautio, M. Rosenberg, Kauno Sevander, Elina Sillanpää, P. Stengell, Juuso Suominen, A. Taskinen, K. Toppinen, Lempi Tuomi, Arvi Turkka, T. Uski, K. A. Valtanen ja S. Vuolijoki, yhteensä 51.

Hyväksytyksi oli täten tullut valiokunnan mietintö, jonka mukaan toimittaja K. Luoto eroitettiin puolueesta.

Päätöksen julistamisen jälkeen kehoitti puheenjohtaja Luotoa poistumaan kokouksesta, minkä L. tekikin.

K Salini pyysi pöytäkirjaan merkittäväksi, että hän ei ottanut osaa päätökseen.

Päätöstä vastaan jätettiin näin kuuluva

vastalause:

Koska tämä nyt päätetty toimittaja K. Luodon eroittaminen ei perustu selviin todistuksiin vaan enemmän tai vähemmän hämäriin syytöksiin ja erimielisyyksiin puolueen keskuudessa, katson velvollisuudekseni panna vastalauseeni tätä harkitsematonta päätöstä vastaan. Varsinkin siitä syystä, kun vastaehdotus tarkoitti oikeudenmukaista tutkintoa asiassa.

H. V. Rautio.

Puoluetta vahingoittavien henkilöiden eroittaminen puolueesta.

Esitettiin Menettelytapavaliokunnan mietintö N:o 8, koskien puoluetta vahingoittavien henkilöiden eroittamista puolueesta ja kuuluen näin:

Puoluekokouksessa on esitetty vaatimus »Sosialistisen Aikakauslehden* päätoimittajan tohtori Ivar Lassyn eroittamisesta puolueesta hänen puoluetta vahingoittavan menettelynsä vuoksi. Kun tämä asia sanomalehtikysymyksen yhteydessä on epähuomiossa lähetetty Sanomalehti- ja valitusvaliokuntaan, jonne se ei luonteensa puolesta kuulu, on mainittu valiokunta siirtänyt kysymyksen Menettelytapavaliokunnan valmisteltavaksi.

Asiaa käsiteltyään on Menettelytapavaliokunta voinut todeta, että »Sosialistinen Aikakauslehti" on koko ilmestymisaikanaan sisältänyt puoluetta vahingoittavia kirjoituksia, etupäässä semmoisia, jotka ajavat puolueelle vierasta, kommunistista ajatusta. Lehden toimittajat eivät näin ollen ole henkilöitä, joiden oikea paikka on sosialidemokraattisessa puolueessa.

Kun ei kuitenkaan yhden ainoan henkilön eroittaminen puolueesta ole riittävä toimenpide puhdistamaan puoluetta sille vieraista ja sitä vastaan työskentelevistä aineksista silloin kun samaan suuntaan työskenteleviä on useita muitakin, ei Valiokunta näe olevan syytä ehdottaa tohtori Lassyn puoluekokouksen päätöksellä puolueesta eroitettavaksi. Sensijaan olisi syytä antaa Puoluettoimikunnan tehtäväksi valvoa puoluelehden, järjestöjen ja yksityisten henkilöiden toimintaa ja tarpeen vaatiessa ryhtyä toimenpiteisiin, jotta kaikki puoluetta vahingoittavat ja sitä vastaan työskentelevät ainekset tulisivat puolueesta eroitetuiksi.

Näin ollen Valiokunta ehdottaa:

että Puoluekokous velvoittaa Puoluettoimikunnan valvomaan puolueen kokonaisuutta ja yhtenäisyyttä ja tätä varten seuraamaan puoluelehden, järjestöjen ja yksityisten henkilöiden toimintaa sekä, jos puoluetta vahingoittavaa tai sitä vastaan työskentelevää toimintaa esiintyy, esittämään Puolueuuvostolle sitä harjoittavien järjestöjen tai yksityisten henkilöiden puolueesta eroittamista.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 1919.

V. Tanner. Edv. Helle. P. Leppänen. K. H. Viik. L. Nurmiaho.
J. F. Aalto. O. Toivonen. E. V. Lähde. Anni Huotari.

S. Wuolijoki ehdotti, että mietintö ei antaisi Aihetta miinkään toimenpiteisiin.

Mietintö hyväksyttiin suurella äänen enemmistöllä.

Amerikan Suomalaisen Sosialistijärjestön tervehdys.

Kokoukselle oli saapunut ja sihteeri luki seuraavan kirjelmän:

Suomen Sosialidemokratistelle Puoluekokoukselle.

Amerikan Yhdysvaltain suomalaisen sosialistijärjestön kuudennen koko maata käsittävän edustajakokouksen määräyksen mukaan lähetän teille toverillisen tervehdyksen Amerikan suomalaisen järjestyneen työväestön puolesta. Edustajakokous pidettiin Chicagossa, Illinoisin valtiossa, alkaen lokak. 25 p:nä ja kesti se kymmenen päivää.

Järjestömme edustajakokous päätti erota, toistaiseksi, sosialistipuolueesta ja jäädä itsenäiseksi! Tämä päätös on sääntöjemme mukaan alistettava jäsenistön yleisäänestyksellä hyväksyttäväksi.

Ne suuret tapahtumat jotka viimevuosien aikana ovat tapahtuneet Suomessa, Venäjällä ja muualla, eivät ole jättäneet tätäkään maata syrjään. Ne ovat vaikuttaneet tännekin asti? Järjestynyt työväestö täälläkin maassa, suurriistäjäin paratiisissa, on alkanut tarkkaamaan omia joukkojaan ja samalla perinpohjaisemmin kuin tähän asti harkitsemaan niitä menettelytapoja, joitten kautta lopullinen päämäärämme saavutetaan. Amerikan sosialistipuolue, jonka jäsenmäärä tämän vuoden alussa ja vielä huhtikuullakin oli toistasataa tuhatta, on nyt hajaantunut kolmeen osaan, jääden sosialistipuolueeseen nyt ainoastaan kaksikymmentäkuusi tuhatta jäsentä, joista noin yksitoista tuhatta on suomalaisen järjestön jäseniä. Puolueen hajaantumiseen pääsyynä oli menettelytapierimielisyydet, mutta suurelta osalta siihen vaikutti myöskin puolueen vanhoillinen johto ja äärimmäisellä laillisuudella ratsastaminen. Jo ennen puolueen elokuun iopulla pidettyä kansalliskonventionia erosi siitä ja erotettiin kommunistista ainesta ja ne perustivat kommunistisen puolueen. Jälkeen kansalliskonventionin erosi puolueesta vielä vasemmistolaisia ja perustivat kommunistisen työväenpuolueen. Näistä kolmesta puolueesta on kommunistinen puolue voimakkain tätä nykyä. Varmalta näyttää että nämä kommunistiset puolueet tulevat yhtymään, sillä periaatteessa niillä ei ole paljoakaan erimielisyyttä.

Tämän maan ammatillisessa liikkeessä alkaa ilmetä poliittista herännäisyyttä. Radikaalinen aines suuressa Amerikan Federation of Laborliitossa, jonka jäsenmäärä on yli kolme miljoonaa, muodostaa parhaillaan uutta työväenpuoluetta. Heihin on yhtynyt suuri kivihiilenkaivajain unio, jonka jäsenmäärä on neljäsataatuhatta. Kun nämä voimakkaat taloudelliset järjestöt perustavat oman puolueensa ja huolehtivat niiden kautta reformeista ja toiselta puolelta kommunistinen aines huolehtii vallankumouksellisesta agitatsionityöstä poliittisella areenalla, niin jääpi sosialistipuolue, joka aina etupäässä on suosinut reformiohjelmaa, vähämerkitykselliseksi.

Näitten seikkojen pakoittamana päätti edustajakokouksemme jäädä itsenäiseksi propagandajärjestöksi siihen asti kun tarkemmin voidaan mää-

ritellä tämän maan työväestön poliittinen ryhmittäminen. Myöskin järjestöme eheys pakoitti tällaisen päätöksen tekoon. Meillä on voimakas kommunistinen aines, joka haluaa erota sosialistipuolueesta. Toisella puolen meillä on paljon sellaisia jotka edelleenkin haluavat olla sosialistipuolueessa. Mutta tilanne on sekava. Sosialistipuolue ja kommunistiset puolueetkin ovat vielä hajaannustilassa ja niiden toiminta vakiintumattomaa, katsoi edustajakokous edullisemmaksi pitää järjestöme eheänä ja jäädä eroon kaikista ennen kun alkaa päättämään näitten kaaostilassa olevien puolueitten välillä tällä hetkellä. Järjestöme eheys on välttämätöntä lehtiimme ja agitatsioonivälineittemme säilyttämiseksi.

Tällainen on tilanne ja tällaisissa oloissa meidän on toimittava.

Mutta nämä ovat vaan kasvun merkkejä. Vaikka joukoissa näyttääkin hajaannusta, herää heissä ilahduttavassa määrässä valvutuneisuuttakin. Luokkarajat selvenevät. Luokkaviha kiihtyy sitä mukaa kuin kapitalistinen diktatuuri kiristää. Puoli miljoonaa terästyöläistä on lakossa. Samoin on yli neljäsataatuhatta kivihiilenkaivajaa, huolimatta hallituksen ehkäisytöimenpiteistä, sotajoukoista, oikeuslaitoksista, injunktsioneista. Satoja tuhansia muita työläisiä on lakossa ja vastoin unioitten vanhoillisten johtomiesten määräyksiä. Tämä kaikki puhuu voimakasta kieltä. Tällaista voipi kestää vaan varmaan rajaan asti. Sitten se murtuu ja tässä murrostilassa tulevat työläisetkin yhtymään ja ottamaan vallan ohjakset omiin käsiinsä. Sellaisetkin työläiset jotka vielä luulevat demokratialla, kansanvallalla pääsevänsä valtaan, alkavat jo ajattelemaan radikaalisemmin.

II.

Me Amerikan suomalainen järjestynyt työväestö olemme suurella sydämen surulla ja — katkeruudella saaneet tietää miten petomaisella tavalla Suomen kukoistava työväenliike lyötiin alas. Me olemme toivoneet ja mielenkiinnolla odottaneet sen uudelleen järjestämistä ja ilomielin olemme seuranneet kaikkia voittoja mitä uudelleenjärjestetty työväenliike on onnistunut voittamaan, huolimatta porvareitten rautaisesta diktatuurista. Nämä ovat olleet ilosanomia meille.

Me emme halua määritellä teille menettelytapoja. Te olette työväenliikkeen etuvartiotaistelussa karaistuja, verikasteen läpikäyneitä tovereita ja voitte ratkaista ne olojanne vastaavalla tavalla. Mutta me toivoisimme että teidän edustajakokouksenne asettuisi selvälle, vallankumoukselliselle marxilaiselle kannalle ja alkaisi suunnittelemaan järjestämis- ja valistus työtään sen puitteissa. Meidän käsityksemme on että työväestö ei saa tinkiä hituistakaan näistä periaatteista, kolmannen internationalen periaatteista.

Suomalaisen sosialistijärjestön edustajakokouksen määräyksestä.

Tositoveruudella: *Henry Askeli*, järjestön sihteeri.

Chicagossa, Illinois. U. S. A. marrask. 5 p. 1919.

Tervehdyskirjelmä päätettiin merkitä pöytäkirjaan.

Puoluetoimikunnan valitseminen.

Ryhdyttäessä Puoluetoimikunnan vaaliin ilmoitti puheenjohtaja, että hyväksyttyjen sääntöjen mukaan on valittava:

puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, puoluesihtööri, ruotsinkielisten edustaja, 3 muuta vakinaista ja 5 varajäsentä. Näin menetellen valittiin ensinnä yksimielisesti puheenjohtajaksi Väinö Tanner, varapuheenjohtajaksi Väinö V. Salovaara, puoluesihtööriksi Taavi Tainio, ruotsinkielisten edustajaksi J Sundberg, sekä suljetuilla lipuilla muiksi vakinaisiksi Puoluetoimikunnan jäseniksi: Karl H. Viik 85, Kaarlo Harvala 83 ja /. W. Keto 76 äänellä, sekä varajäseniksi: Yrjö Räisänen 88, Väinö Hakkila 87, Matti Paasivuori 86, Mikko Ampuja 83 ja Hilda Seppälä 80 äänellä.

Tilintarkastajain vaali.

Puoluetoimikunnan tilintarkastajiksi valittiin yksimielisesti: /. Laherma, Eino Jalava ja T. Bryggari, sekä näille varamiehiksi: Väinö Hupli, Lyyli Eronen, A. Halme, Artt. Aalto ja Eri. Aarnio.

Ruotsalaisten piirien muodostaminen.

Esitettiin Vaasan läänin ruotsinkielisten sosialidemokratien ehdotus, että sanotun läänin eteläisen ja pohjoisen vaali-piirin ruotsinkieliset sosialidemokraatit saisivat muodostaa oman, suomalaisesta sos.-dem. piirijärjestöstä riippumattoman piirijärjestönsä.

Järjestävävaliokunta oli käsitellyt ehdotusta ja puolsi sen hyväksymistä.

Keskustelussa ehdotti V. Hupli, että puoluekokous päättäisi valtuuttaa puolueuuevoston vahvistamaan puoluekokousten väliajoilla mahdollisesti muodostuvat ruotsalaiset piirit ja että nämä oikeutettaisiin lähettämään sääntöjen edellyttämän määrän edustajia puolueuuevostoon. Tätä ehdotusta kannatettiin.

Puoluekokous hyväksyikin Vaasan läänin sosialidemokratien anomuksen samoin kuin Hupiin ehdotuksen yksimielisesti.

Kansainvälinen edustus.

Puolueen edustajiksi kansainvälisen järjestön kokouksiin valittiin V. Tanner ja K H. Viik.

Puolueneuvoston vaali.

Puheenjohtaja ilmoitti, että sääntöjen mukaan on tässä puoluekokouksessa nyt valittava jäsenet puolueneuvostoon. Eri piirien edustajien taholta tehdyistä ehdokkaista valittiin sitte Puolueneuvoston jäseniksi:

Uudenmaan vaalip.: vakinaisiksi Emil Sallila ja Manu Kontula; varalle: K. Lumijärvi ja K. Siimes; *Turun l. etel. vip.*: V. Annala vakin. ja J. Vuorinen varalle; *Turun l. pohj. vip.*: Hj. Ahlfors vakin. ja O. Leivo varalle; *Hämeen, etel. vip.*: O. Toivonen ja J. A. Rintala; *Hämeen, pohj. vip.*: K. Nordlund ja K. Lehtinen vakinaisiksi, Siiri Louhi ja T. N. Lahti varalle; *Viipurini, läntis. vip.*: vakinaiseksi A. Nyrkkö, varalle J. P. Holopainen; *Viipurini, it. vip.*: A. Julkunen väkinäiseksi, E. Väre varamieheksi; *Mikkelin vip.*: vakinaiseksi V. Paavilainen, varalle E. Parkkinen; *Kuopioni, länt. vip.*: P. Huttunen vakinaiseksi, K. Walta, N. Rauhala ja K. Laaksonen varalle; *Kuopioni, it. vip.*: Matti Puittinen vakinaiseksi ja Antti Kaasinen varalle; *Vaasani, it. vip.*: vakinaiseksi E. Raearo, varalle T. Lehto ja Atte Muhonen; *Vaasani, etel. vip.*: A. Laine vakinaiseksi ja Osk. Nurmi varajäseneksi; *Ouluni, etel. vip.*: Ellen Mäkelin vakin. ja Jaakko Kilpua varalle; *Ouluni, pohj. vip.*: I. Heikka vakinaiseksi ja K. Vuorinen varalle ja *Kajaanin piiristä*: V. Niemi vakinaiseksi ja M. V. Karvonen varajäseneksi. Vaasanläänin pohjoisen vaalipiirin edustajat valitsee puolueneuvosto piirikokouksen tekemistä ehdokkaista. Samoin oikeutettiin puolueneuvosto vahvistamaan niiden edustajien vaalit, joita piirikokoukset mahdollisesti valitsevat jäsenluvun kohottua niin, että piirit sääntöjen mukaan ovat oikeutetut lisäämään nyt vahvistettua edustajamääräänsä.

Seuraavan puoluekokouksen paikka.

Seuraavan puoluekokouksen paikaksi ehdotettiin Helsinkiä, Tamperetta ja Kuopiota. Useampien äänestysten jälkeen hyväksyttiin seuraavan puoluekokouksen paikaksi Helsinki.

Valtiollisten vankien avustaminen.

Esitettiin Oulun työväenjärjestöjen asettamalta valtiollisten vankien avustuskomitealta saapunut sähkösanoma, jossa kehoitettiin puoluekokousta ryhtymään toimenpiteisiin valtiol-

listen vankien avustamiseksi kaikkien työväenjärjestöjen taholta.

Järjestävävaliokunta ehdotti, että puoluekokous kehoittaisi kaikkia työväen järjestöjä jouluk. 31 p:nä toimimaan juhlia ja iltamia valtiollisten vankien avustamistarkoituksessa ja että järjestöjen itse päätettäväksi jätettäisiin, miten ne haluavat hankkimansa varat käyttää.

Tämä esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Kokouksen lopettaminen.

Puheenjohtaja lausui, että puolueemme kokous on nyt pidetty levottomana aikana, jolloin eri mielipiteet helposti törmäävät yhteen ja jolloin vallankumouksellisen sosialidemokraattisen puolueen on vaikea löytää ne menettelytavat, jotka varmimmin johtaisivat työväestöä lopullista päämääräänsä kohti. Toivoi, että kokouksen työ koituisi onneksi Suomen työväestölle ja olisi omiaan kokoamaan sen vielä hiljan käydyn kansalaissodan johdosta hajalla olevia luokkataistelun vejä. Julisti kokouksen päättyneeksi.

Lopuksi laulettiin Kansainvälisen työväenmarssin ensimmäinen ja viimeinen värsy.

Oikaistavaa:

Puoluekokouksen pöytäkirjan sivulla 14 on Norjasta saapuneen tervehdyssähkösanoman alla Grepp Tranmaell. Ne ovat kuitenkin eri henkilön nimiä, joten tulee olla *Orepp* ja *Tranmaell*.

Sivulla 229 on 5:llä rivillä alhaasta lukien: »edellä pöytäkirjan sivuilla 000», pitää olla: »edellä pöytäkirjan sivuilla 214-215».

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN

SÄÄNNÖT

Hyväksytty puoluekokouksessa Helsingissä jouluk. 8—16 p:nä 1919.

Nimi ja kotipaikka.

1 §. Puolueen (yhdistyksen) nimi on Suomen Sosialidemokraattinen Puolue. Kotipaikka on Helsingin kaupunki, mutta käsittää puolueen toiminta koko Suomen maan.

Tarkoitus.

2 §. Puolueen tarkoituksena on yhteistyössä muiden maiden sosialidemokraattisten puolueiden kanssa toimia kapitalistisen yhteiskunnan taloudellisen ja valtiollisen järjestelmän täydelliseksi muuttamiseksi sekä sorrettujen ja riistonalaisten luokkien aineelliseksi ja henkiseksi vapauttamiseksi.

Tässä tarkoituksessa tahtoo puolue liittää yhteen kaikki Suomen miehet ja naiset, jotka tunnustavat puolueohjelmassa esitetyt perusteet, hyväksyvät puolueen säännöt ja sitoutuvat toimimaan puolueen periaatteiden hyväksi.

Järjestäytyminen.

3 §. Puolue on järjestäytynyt seuraavasti: Samassa kunnassa toimivat puolueosastot muodostavat kunnallisjärjestön-, kunnallisjärjestöt liittyvät piirijärjestöksi ja piirijärjestöt muodostavat puolueen.

Puolueen toimitukset ovat:

puoluekokous,

puoluevaltuusto ja puoluevaltuustokunta.

Puolueosastot.

4 §. Henkilöt, jotka samalla paikkakunnalla haluavat liittyä puolueeseen, voivat sen tehdä perustamalla puolueosaston taikka liittymällä jäseneksi johonkin paikkakunnalla entuudestaan toimivaan puolueosastoon.

Puolueosastot saavat olla työväenyhdistyksiä, ammattiosastoja, seuroja, klubeja, osuuskuntia t. m. s. järjestöjä, jotka hyväksyvät puolueen periaatteet ja säännöt sekä noudattavat puoluepäätöksiä.

Puolueosaston kaikkien jäsenten tulee kuulua puolueeseen. Jäsen, joka kuuluu kahteen tai useampaan puolueosastoon, suorittaa puolueveronsa vain yhden puolueosaston kautta. Jos ammattiosasto, nuorisosasto, osuuskunta t. m. s., jonka kaikki jäsenet eivät kuulu puolueeseen, haluaa välittää puolueverot jonkun jäsenmääränsä osan puolesta, voi se sen tehdä, mutta sellainen osasto ei ole puolueosasto.

Puolueosasto voi kuulua puolueeseen vain asianomaisen kunnallisjärjestön kautta.

Puolueeseen liittyvien osastojen on suoritettava puolueveronsa suoraan kunnallisjärjestölle eikä työväenyhdistyksen välityksellä.

Jokaisella puolueen jäsenellä tulee olla erikoinen puolueen jäsenkirja, johon verosuoritukset merkitään; ammattiosaston, nuorisosaston, osuuskunnan t. m. s. jäsenkirja ei kelpaa.

Kunnallisjärjestö t.

5 §. Kunnallisjärjestöt ovat puolueen paikallisia järjestöjä ja niihin kuuluvat kaikki samassa kunnassa olevat puolueosastot. Jos kunnassa on vain yksi puolueosasto, hoitaa tämä kunnallisjärjestön tehtävät.

Kunnallisjärjestö voi kuulua puolueeseen vain asianomaisen piirijärjestön kautta.

Piirijärjestöt.

6 §. Piirijärjestöt ovat kaikkien samassa vaalipiirissä tai määrätyllä alueella olevien kunnallisjärjestöjen ja puolueosastojen keskusjärjestöjä, ja on niiden tehtävänä välittää yhteyttä kunnallisjärjestöjen ja puolue-toimikunnan välillä, harjoittaa agitationi- ja valistustyötä sekä järjestää ja johtaa alueellaan puolueen osanottoa eduskunta- ja kunnallisiin vaaleihin.

Puolueeseen voi liittyä piirijärjestö, jonka puolue-toimikunta hyväksyy ja joka täyttää näiden sääntöjen määräämät ehdot.

Ruotsinkieliset järjestöt.

7 §. Ruotsinkieliset puolueosastot voivat muodostaa ruotsinkielisiä kunnallis- ja piirijärjestöjä. Ruotsinkielisten piirijärjestöjen alueet ja rajat määrää puolue-neuvosto ja vahvistaa puoluekokous.

Ruotsinkieliset keskusjärjestöt toimivat samoin kuin vastaavat suomenkieliset järjestöt.

Puolue-verot.

8 §. Puolueen jäsenen on suoritettava puolueosastolle, kunnallisjärjestölle, piirijärjestölle ja puolueelle tulevat verot.

9 §. Puolueosastojen ja -järjestöjen verojen suuruus määrätään osastojen ja järjestöjen vuosikokouksissa.

Vakinainen puoluevero on 2\$ p. vuosineljännekseltä. Ylimääräiset puolueverot määrätään puoluekokouksessa.

io §. Määrätyt verot suorittaa puolueosasto kunnallisjärjestölle, kunnallisjärjestö piirijärjestölle ja piirijärjestö puolueelle. > **Kukin** osasto ja järjestö pidättää itselleen sen osan, mikä on osaston tai järjestön oma vero.

Puolueosaston vuosikokous määrää, millä tavalla verot jäseniltä kuukausittain kannetaan.

il §. Kunnallisjärjestölle, piirijärjestölle ja puolueelle tulevat verot on tilitettävä vuosineljänneksittäin.

Piirijärjestön on lähetettävä puolueverot puolueelle viimeistään kunkin maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja joulukuun 1 päivänä suoritukseksi edelliseltä kalenterineljännekseltä.

Piirijärjestö, joka määrättyssä ajassa ei ole suorittanut puolueveroja, on heti menettänyt oikeutensa puolueessa, mutta saavuttaa ne jälleen suorittamalla kaikki maksamatta olevat verot.

Maksamatta jättäneiden piirijärjestöjen nimet on julaistava paikkakunnan puoluelehdessä.

Puoluetilasto.

12 §.- Puolueveron mukana lähettää piiritoimikunta neljännesvuosittain selonteon jäsenluvusta y. m. puoluetoimikunnan laatiman kaavakkeen mukaan.

Selonteossa tulee olla mainittuna piiritoimikunnan puheenjohtajan, piirisihteerin ja piiritoimikunnan rahastonhoitajan nimet ja osoitteet. Henkilövaihdos ja osoitteenmuutos on heti ilmoitettava puoluetoimistoon.

Puoluetoimikunta pitää tilauksesta saatavana kaavakkeita sekä kunnallisjärjestöjen että piirien selontekoja varten.

13 §. Piiritoimikunnan on joka vuosi viimeistään 15 päivänä helmikuuta lähetettävä puoluetoimikunnalle kertomus edellisen vuoden toiminnasta.

Piiritoimikunta on sitäpaitsi velvollinen antamaan puoluetoimikunnan vaatimia tietoja puoluejärjestöistä ja niiden toiminnasta.

14 §. Puoluetoimikunta julkaisee hankkimiensa tietojen **perusteella** vuosittain ennen syyskuun loppua yleisen puoluetilaston, **jonka tulee** sisältää tärkeimmät puolueen ja sen alajärjestöjen toimintaa ja kehitystä valaisevat tiedot.

Yksityiskohtaisen puoluetilaston julkaisee puoluetoimikunta joka kolmas vuosi varsinaisen puoluekokouksen edellä.

Puoluekokous.

15 §. Puoluekokous on ylin määrääjä puolueen asioissa.

Varsinainen puoluekokous pidetään joka kolmas vuosi, sinä vuonna, jolloin eduskuntavaalit varsinaisia valtiopäiviä varten suoritetaan. Puoluekokouksen paikan määrää puolueenvaltuusto puoluekokouksen toivomuksen perusteella.

16 §. Puoluetoimikunnan on julaistava puoluelehdissä kutsumus puoluekokoukseen viimeistään neljä kuukautta ennen kokousta. •

17 §. Edustajan valtakirjan antaa kunnallistoimikunta. Valtakirjojen tarkastamisen toimittavat puoluetoimikunnan määräämät henkilöt ja on se suoritettava ennen kokouksen avausta.

Puoluetoimikunta painattaa puoluekokoukselle edustajaluettelon, johon edustajain-äänimäärät on merkitty.

18 §. Puoluekokousedustajain, puoluetoimikunnan jäsenten ja tilintarkastajain päivärahan ja matkakulut suorittaa puolue.

Edustajain rautatie- ja laivamatkat suoritetaan kolmannessa luokassa rautatiellä ja toisessa luokassa laivalla.

Puoluekokoukset voi puoluetoimikunta periä järjestöiltä sitä varten asetetun verotuksen kautta.

19 §. Puoluetoimikunnan jäsenet ovat velvolliset olemaan läsnä puoluekokouksessa ja on heillä lausunto- ja esitysoikeus, mutta ei äänioikeutta, elleivät ole valitut edustajiksi.

Puoluekokouksen valitsemani tilintarkastajain puheenjohtaja on velvollinen olemaan läsnä kokouksessa, jossa hänellä on lausunto- ja esitysoikeus, mutta ei äänioikeutta.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä valitsee keskuudestaan edustajan puoluekokoukseen, jonka on oltava läsnä kokouksessa ja on hänellä siellä lausunto- ja esitysoikeus, mutta ei äänioikeutta.

Edellämainittujen lisäksi 011 läsnäolo- ja lausunto-oikeus puolueuuvoston jäsenillä, eduskuntaryhmän jäsenillä, kunkin piiritoimikunnan edustajalla, kunkin puoluelehden edustajalla, Suomen Ammattijärjestön edustajalla,* Suomen Ruotsalaisen Työväenliiton ja Suomen Sos. dem. Naisliiton edustajalla ja ulkomaitten sosialidemokraattisten puolueiden y. m. kutsutuilla edustajilla.

Kokous voi erikoisella päätöksellä myöntää läsnäolo- ja lausunto-oikeuden muillekin.

20 §. Esityksiä puoluekokoukselle voi tehdä jokainen puoluejäsen, lähettämällä esityksensä puolueosaston johtokunnalle. Siten saapuneet esitykset on esitettävä puolueosaston kokoukselle. Jos kokous ei hyväksy tehtyä esitystä eikä siten esitä sitä omana aloitteenaan, voi esityksen tekijä siitä huolimatta lähettää sen puoluetoimikunnalle. Puolueosastolla, kunnallisjärjestöllä, piirijärjestöllä, eduskuntaryhmällä, puolueuuvostolla ja puoluetoimikunnalla on oikeus tehdä esityksiä puoluekokoukselle.

Esitykset on asianomaisten toimikuntain viimeistään kolme kuukautta ennen kokousta lähetettävä puoluetoimikunnalle.

Jos esitykset saapuu määräaikaa myöhemmin, ei sitä oteta esitysviikkoon.

Tehdyistä esityksistä on puoluetoimikunnan annettava lausuntonsa.

Esitykset kokonaisuudessaan tai — milloin puoluetoimikunta niin harmitsee — vain esityksen ponnet sekä puoluetoimikunnan lausunnot on painatettava ja viimeistään kuusi viikkoa ennen kokousta toimitettava piiritoimikunnille näiden jaettavaksi asianomaisille kunnallistoimikunnille. Esitysten ponnet on samaan aikaan julaistava puoluelehdissä.

Asia, jota ei ole mainittu kokouksen esitysviikossa tai joka ei sääntöjen mukaan ole puoluekokouksen päätettävä, ei voi tulla puoluekokouksessa esille eikä päätettäväksi, ellei se ole puoluetoimikunnan esittämä tai ellei kokouksen päätösvaltaisten edustajain enemmistö siihen suostu.

21 §. Ehdotukset muutoksiksi tai lisäyksiksi puolueen periaatteelliseen ohjelmaan ja sen tulkintaa tarkoittavat esitykset on, voidakseen tulla käsitellyiksi puoluekokouksissa, jätettävä puoluetoimikunnalle viimeistään ensimmäisenä päivänä heinäkuuta ennen sitä vuotta, jolloin kokous pidetään. Puoluetoimikunnan lausunnot tällaisista ehdotuksista on julaistava vähintään kolme kuukautta ennen kokousta.

22 §. Puoluekokouksessa on kullakin edustajalla se tasalukuinen äänimäärä, mikä saadaan, kun asianomaisen kunnallisjärjestön jäsenmäärä jaetaan valtuutettujen edustajain luvulla.

Ellei nimiäänestystä tai suljettua vaalia vaadita, on kullakin edustajalla yksi ääni.

Vaalit suoritetaan vaadittaessa suljetuin lipuin, siten että vaalilautakunta merkitsee äänimäärän kuhunkin suljettuun lippuun samalla kuin se leimataan ja pannaan uurna.

Jos äänet äänestyksessä jakautuvat tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Vaaleissa ratkaisee arpa.

²³ §• Varsinaisessa puoluekokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1) esitetään puolue toimikunnan kertomus edellisestä varsinaisesta puoluekokouksesta kuluneelta ajalta;

2) esitetään puolue toimikunnan tilikertomus samalta ajalta sekä tilintarkastajain siitä antama lausunto ja päätetään tilivapauden myöntämisestä puolue toimikunnalle ja puolue neuvostolle;

3) esitetään eduskuntaryhmän toimintakertomus;

4) keskustellaan ja päätetään valistustyön järjestämisestä;

5) hyväksytään vaaliohjelma eduskuntavaaleja varten ja päätetään vaaleja koskevista asioista;

6) keskustellaan ja päätetään puolue jäsenten ja järjestöjen sekä puolue toimikunnan puoluekokoukselle esittämistä asioista;

7) esitetään puolue toimikunnan ehdotus tulo- ja menoarvioksi seuraavaan varsinaiseen puoluekokoukseen saakka ja päätetään mahdollisista ylimääräisistä veroista;

8) määrätään puolue neuvoston jäsenten ja tilintarkastajain palkkiot;

9) valitaan puolue neuvosto piirikokousten esittämistä ehdokkaista;

10) valitaan puolue toimikunnan jäsenet sekä tilintarkastajat;

11) päätetään seuraavan varsinaisen puoluekokouksen paikasta.

ylimääräin en puoluekokous.

24 §. Ylimääräinen puoluekokous pidetään, milloin puoluekokous niin päättää tai puolue neuvoston jäsenten kaksi kolmannelta tahi vähintään viiden piirijärjestön edustajakokoukset samaa määrättyä tarkoitusta varten sitä vaativat.

Ylimääräiseen puoluekokoukseen nähden on noudatettava samoja määräyksiä, kuin varsinaisesta puoluekokouksesta on säännöissä mainittu.

25 §. Kiireellisissä tapauksissa voi puolue neuvosto kutsua koolle sellaisen ylimääräisen puoluekokouksen, jossa edustajina ovat edelliseen varsinaiseen puoluekokoukseen valitut edustajat. Kutsu tällaiseen ylimääräiseen puoluekokoukseen on julaistava vähintään kolme viikkoa ennen kokousta, jolloin myöskin esille tulevat asiat on mainittava.

Puoluekokous edustajain valitseminen.

26 §. Puoluekokousedustajat valitaan kunnallisjärjestöittäni.

Kunnallisjärjestö, jonka jäsenmäärä on yli 200, lähettää yhden edustajan kutakin alkavaa jäsenmäärän 500-lukua kohden.

Kunnallisjärjestö, jonka jäsenmäärä on alle 200 lähettää yhden edustajan yhdessä riittävän monen samanlaisen kunnallisjärjestön kanssa, piiri toimikunnan lähempien ohjeiden mukaan.

Jäsenmäärä lasketaan siltä vuosineljännekseltä, miltä verot on suoritettu viimeksi vähintään kuukautta ennen vaalipäivää.

27 §. Vaalit tapahtuvat viimeistään kuusi viikkoa ennen kokousta samana puolueitoimikunnan määräämänä päivänä koko maassa.

28 §. Äänioikeutettu on jokainen jäsen, joka on liittynyt puolueeseen viimeistään kolme kuukautta ennen vaalipäivää.

29 §. Edustajaehdokkaista voi jokainen puolueosasto esittää kunnallistoimikunnalle. Puolueosaston esittämiltä ehdokkailta ei voida kieltää paikkaa yleisessä vaalilipussa. Kunnallistoimikunnan on toimitettava äänestyspaikoille vaalilippuja, joissa ehdokkaat on lueteltu aakkosjärjestyksessä. Ehdokaslistoissa on mainittava, montako kukin saa äänestää.

30 §. Edustajain vaali toimitetaan suljetuilla lipuilla.

Vaali tapahtuu niin monessa äänestyspaikassa kunnan alueella kuin kunnallistoimikunta määrää, silmällä pitäen, ettei matkan pituus estä jäseniä äänestys oikeuttaan käyttämästä. Kussakin äänestyspaikassa on vaalia varten varattava aikaa vähintään kolme tuntia.

Jos valittavien edustajain luku on kolme tai useampi, saa kukin äänestää korkeintaan kaksi kolmasosaa valittavien edustajain koko luvusta.

Jokaisen, joka tahtoo ottaa osaa vaaleihin, on ennen vaalilipun jättämistä näytettävä täysin maksettu puolueosaston jäsenkirja tai kortti, josta näkyy, milloin hän on liittynyt puolueeseen.

Leimaamalla tai muulla sopivalla tavalla on jäsenkirjaan tai jäsenkorttiin merkittävä, että sitä 011 käytetty vaalissa.

Muuten määrää vaalijärjestyksestä kunnallistoimikunta, noudattaen puolueitoimikunnan ja piiritoimikunnan ohjeita.

31 §. Kunnallistoimikunnan tulee lähettää edustajain valtakirjat piiritoimikunnalle viimeistään kolmekymmentä päivää ennen puoluekokousta. Piiritoimikunta julkaisee vaalien tulokset piirin puoluelehdessä ja lähettää valtakirjat puolueitoimikunnalle viimeistään kaksikymmentä päivää ennen puoluekokousta.

Jos valittu edustaja ei voi ottaa kokoukseen osaa, antaa kunnallistoimikunta valtakirjan äänimäärässä lähinnä seuraavalle.

32 §. Jos puoluejäsenen mielestä edustajien vaalissa on menetelty vastoin puoluesääntöjä, voi hän viimeistään viiden päivän kuluessa vaalin toimittamisesta valittaa piiritoimikunnalle.

Piiritoimikunta määrää uuden vaalin kunnallisjärjestyksessä, jos se huomaa, että vaalissa on tapahtunut virhe, joka saattaisi vaikuttaa vaalin tulokseen.

Puolueneuvosto.

33 §. Puolueneuvosto on puoluekokousten väliajoilla puolueen ylin määrääjä niissä asioissa, joista puoluekokous ei ole tehnyt päätöstä tai jotka sääntöjen mukaan eivät kuulu puolueitoimikunnan päätösvaltaan.

34 §. Puolueneuvostoon jäsenenä kuuluu:

1) puolueitoimikunnan jäsenet;

2) piirikokousten esittämistä ehdokkaista puoluekokouksen valitsemat jäsenet, yksi vakinainen ja yksi varajäsen kunkin piirijärjestyksen alkavalta 5.000 jäseneltä.

Polueneuvoston jäsenten toimiaika kestää seuraavaan varsinaiseen puoluekokoukseen saakka.

35 §• Varajäsen saapuu kokoukseen ainoastaan vakinaisen ollessa estettynä.

36 §. Lausunto- ja esitysoikeus on puolueuuevostossa:

- 1) sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän edustajalla;
- 2) kunkin puoluelehden toimituksen edustajalla;
- 3) kunkin piiritoimikunnan edustajalla;
- 4) Suomen Ammattijärjestön edustajalla;
- 5) Suomen Ruotsalaisen Työväenliiton edustajalla;
- 6) Sosialidemokraattisen Naisliiton edustajalla; ja
- 7) henkilöillä, joille puolueuuevosto sen eri päätöksellä antaa.

37 §. Puolueuuevoston tehtävänä on paitsi mitä näissä säännöissä erikseen on mainittu:

1) antaa puoluetoimikunnalle lähempiä määräyksiä puoluekokouksen päätösten soveltamisesta ja niiden aiheuttamista toimista;

2) tarkastaa puoluetoimikunnan lausunnon perusteella puoluelehtien toimintaa, tutkia niistä tehtyjä valituksia ja antaa lausuntoja, jos havaitsee aihetta olevan;

3) päättää sanomalehtien puoluelehdiksi julistamisesta ja puoluelehden oikeuksien peruuttamisesta;

4) päättää jäsenten ja järjestöjen erottamisesta puolueesta;

5) päättää toimenpiteistä ja kysymyksistä, jotka puoluetoimikunta sen ratkaistavaksi esittää;

6) neuvotella ja päättää muista puoluetta koskevista asioista;

7) tarkastaa vuosittain puoluetoimikunnan vuosi- ja tilikertomukset ja jättää ne ynnä tilintarkastajain lausunnot oman lausuntonsa ja kertomuksensa sekä asianomaisten selitysten ohella, milloin niitä on vaadittu varsinaiselle puoluekokoukselle;

8) tarkastaa selostus puolueen raha-asioista lähinnä edelliseltä puolivuodelta; ja

9) hyväksyä menoarvio kuluvalle vuosipuoliskolle; ja

10) määrätä puoluesihteerin palkka.

38 §. Puolueuuevosto on oikeutettu :

1) milloin hyvänsä tarkastuttamaan puolueen varain hoidon ja kirjanpidon; ja

2) pätevän synn ilmettyä eroittamaan puoluekokouksen valitseman syyllisen puoluevirkailijan ja valitsemaan eroitetun tai eronneen tilalle toisen seuraavaan puoluekokoukseen asti.

Puolueuuevosto ei ole oikeutettu muuttamaan puoluekokouksen päätöstä muuten kuin puolueäänestyksen perusteella.

39 §. Puolueuuevosto pitää vakinaisia kokouksia kerran puolessa vuodessa.

Ylimääräisen kokouksen pitää puolueuuevosto, jos sen jäsenten enemmistö sitä vaatii tai puoluetoimikunta tarpeelliseksi katsoo.

40 §. Puolueuuevoston kokouksen kutsuu koolle puoluetoimikunnan puheenjohtaja, joka johtaa puhetta puolueuuevoston kokouksissa.

41 §. Puolueuuevoston jäsenten matkat ja päivärahat suorittaa puolue.

Puoluetoimikunta.

42 §. Puolueen hallituksena on puoluetoimikunta, johon kuuluu 7 vakinaista ja S varajäsentä.

Puoluetoimikunta valitaan puoluekokouksessa siten, että erikseen valitaan puoluetoimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, puoluesihtööri ja ruotsinkielisten edustaja, sekä sen jälkeen suljetuilla lipuilla kolme muuta jäsentä ja viisi varajäsentä.

43 §. Puoluetoimikunnan tehtävänä on paitsi mitä näissä säännöissä erikseen on mainittu:

i) pitää silmällä, että puoluekokousten ja puolueuuvoston päätökset asianmukaisesti pannaan toimeen;

2) hoitaa puoluetoiminnan välitöntä johtoa sekä päättää valtuuksiensa rajoissa kaikista puoluetta koskevista asioista sekä kantaa ja vastata puolueen puolesta;

3) harjoittaa kustannustoimintaa julkaisemalla puoluetarkoituksiin tarpeellisia kirjasia, vaalijulistuksia, ohjeita y. m. julkaisuja sekä vappu-y. m. merkkejä;

4) mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan kannattaa piirejä valistustyön harjoittamisessa ja muussa toiminnassa;

5) valvoa puolueen varain hoitoa sekä kirjanpitoa;

6) antaa neuvoston varsinaisiin kokouksiin selostus puolueen rahasioista lähinnä edelliseltä puolelta vuodelta sekä tulo- ja menoarvio kuluvalle puolivuodelle;

7) laatia vuosi- ja tilikertomus kalenterivuositain;

8) antaa tilit kahden kuukauden kuluessa kunkin kalenterivuoden päätyttyä puoluekokouksen asettamille tilintarkastajille sekä tarkastuksen tapahduttua puolueuuvostolle;

9) antaa varsinaiselle puoluekokoukselle vuosi- ja tilikertomuksensa kuluneilta kalenterivuosilta tilintarkastajain ja neuvoston lausuntojen ohella, samoin kuin selostus puolueen eduskuntaryhmän toiminnasta ja puoluelehdistä sekä puoluetilasto;

10) päättää väliaikaisesti lehtien hyväksymisestä puoluelehdiksi; ja

11) päättää toiminimen kirjoittamisesta; sekä

12) valvoa puoluejärjestöjen toimintaa ja havaitessaan niiden menetelleen sääntöjen tai puoluepäätösten vastaisesti ryhtyä puoluesääntöjen mukaisiin toimenpiteisiin.

Puoluetoimikunta on päätösvaltainen viiden jäsenen läsnäollessa.

44 §. Puoluetoimikunta ottaa ja erottaa, puolueen rahastonhoitajan, osastojen hoitajat ja muut puoluetoimiston toimihenkilöt ja apulaiset ja määrää heidän palkkansa. Rahastonhoitajalla ja osastojen hoitajilla on lausunto- ja esitysoikeus puoluetoimikunnan kokouksissa.

Puolueen toimihenkilöt eivät ilman puoluetoimikunnan suostumusta saa ottaa sivutehtäviä, jotka voivat tuntuvasti vaikuttaa heidän toimintaansa puolueen palveluksessa.

Toimihenkilöiden ohjesäännöt laatii puoluetoimikunta.

45 §. Puheenjohtajan erikoisena tehtävänä on:

1) johtaa puhetta puoluetoimikunnan kokouksissa;

2) seurata puolueen toimihenkilöiden toimintaa;

3) allekirjoittaa yhdessä sihteerin kanssa viralliset tiedonannot ja kokouksutsut;

4) edustaa puoluetta.

46 §. Puoluesihteerin erikoisena tehtävänä on :

1) hoitaa puoluetoimiston välitöntä johtoa;

2) laatia puolueen viralliset tiedonannot ja vuosikertomukset sekä valvoa puoluejulkaisujen toimittamista;

3) hoitaa puolueen kirjeenvaihtoa;

4) pilää pöytäkirjaa puoluetoimikunnan kokouksissa;
 5) suunnitella, johtaa ja valvoa puolueen valistustoimintaa;
 6) toimittaa puoluetilasto y. m. puoluetoimikunnan määräämät tilastolliset työt; sekä

7) järjestää ja toimittaa puolueen toimintaa ja historiaa valaisevia kirjoituksia, tiedonantoja ja muita asiakirjoja Työväen Arkistolle.

47 §. Puoluetoimikunnan jäsen, joka on poissa useammasta kuin kahdesta peräkkäisestä kokouksesta ilman pätevää toimikunnan hyväksymää syytä, katsotaan eronneeksi, ja varajäsen astuu tilalle. Ellei varajäsentä ole, valitsee jäsenen puolueenuevosto. Puoluetoimikunta voi, jos katsoo tarpeelliseksi, kutsua varajäsenet kaikkiin toimikunnan kokouksiin, mutta on heillä päätösvalta ainoastaan vakinaisen jäsenen poissa ollessa.

Puoluetoimikunnan jäsenyys on palkaton.

Puoluetoimikunnan ja puolueenuevoston tiedonannot.

48 §. Kaikki puoluetoimikunnan ja puolueenuevoston tiedonannot puoluejäsenille julaistaan puolueen pää-äänenkannattajassa ja muissa puoluelehdissä.

Tiedonannot piirijärjestöille, kunnallisjärjestöille ja puolueosastoille toimitetaan joko ilmoittamalla puoluelehdissä tai kiertokirjeellä tahi samalla kertaa kummallakin tavalla.

Puolueäänestys.

49 §. Puoluetoimikunta voi herätetyn kysymyksen johdosta toimeenpanna puolueäänestyksen.

Puoluetoimikunta on velvollinen toimituttamaan puolueäänestyksen, jos vähintään viisi prosenttia puolueen jäsenistä laskettuna edelliseltä vuosineljännekseltä suoritettujen puolueverojen mukaan kolmessa tai useammassa piirissä taikka vähintään kolmen piirijärjestön kokoukset samasta määrätystä asiasta sitä vaativat.

50 §. Samassa kun puoluetoimikunta ilmoittaa asian, jota puolueäänestys koskee, on sen ilmoitettava, minä päivänä tai minkä ajan kuluessa äänestys on suoritettava. Äänestys saa tapahtua aikaisintaan kuukauden kulluttua julistamispäivästä. Lähemmät ohjeet antaa puoluetoimikunta.

Kunnallistoimikunta lähettää piiritoimikunnalle määrääjan kuluessa pöytäkirjan äänestyksestä, ilmoittaen annettujen äänten kokonaismäärän sekä esitetyn ehdotuksen puolesta ja vastaan annetut äänimäärät. Piiritoimikunta lähettää pöytäkirjat sekä niistä tehdyn yhteenvedon puoluetoimikunnalle.

51 §. Paitsi puoluekokouksessa voidaan ainoastaan puolueäänestysellä puoluekokouksen päätös muuttaa tai kumota.

Tilintarkastus.

52 §. Puoluekokous valitsee kolme Helsingissä asuvaa tilintarkastajaa, jotka vuosittain tarkastavat tilit sekä puoluetoimikunnan taloudenhoidon edelliseltä kalenterivuodelta. Tilintarkastajilla on sen, ohella oikeus muulloinkin, milloin haluavat, tarkastaa myöskin kassa ja kaikki tilit.

53 §. Puolueneuvostolle antava!" tilintarkastaja* lausuntonsa heti vuosittain tarkastuksen päätyttyä.

Puoluekokoukselle antavat tilintarkastajat lausuntonsa edellisen puoluekokouksen jälkeiseltä ajalta samoin kuin ehdotuksensa vastuuvapauden myöntämisestä tai kieltämisestä puoluetoimikunnalle ja puolueneuvostolle sanotulta ajalta.

54 §. Tilintarkastajain toimiaika kestää siksi kunnes puoluekokous on valinnut uudet tarkastajat. Tilintarkastajat valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan, joka esittää asiat puoluetoimikunnalle, puolueneuvostolle ja puoluekokoukselle.

55 §. Puoluekokous valitsee myöskin kuusi varatilintarkastajaa, jotka vakinaisten tilintarkastajain saadessa esteen astuvat heidän tilalleen siinä järjestyksessä kuin ovat saaneet ääniä.

56 §. Tilintarkastajat saavat puoluekokouksen määräämän palkan.

Puoluelehdet.

57 §. Puolueen pää-äänenkannattaja on puoluekokouksen siksi hyväksymä Helsingissä ilmestyvä puoluelehti. Muissa kaupungeissa on tarpeen mukaan paikallisia puoluelehtiä.

58 §. Puoluelehtien ylin määrääjä on puoluekokous; paikallisiin puoluelehtiin nähden on asianomaisella piirijärjestöllä lähempi valvontaoikeus ja valvontavelvollisuus.

59 §. Puoluelehtiä kustantavat yhtiöt tai osuuskunnat ovat velvolliset niin menettelemään, että asianomaiset puoluejärjestöt tulevat yhtiön tai osuuskunnan pääasiallisiksi omistajiksi.

60 §. Puolueneuvosto on mahdollisuuksien mukaan velvollinen ryhtymään toimenpiteisiin edistääkseen puoluelehden perustamista piiriin, missä lehteä ei ole tai missä lehti lakkaa.

61 §. Sosialidemokraattiset yhdistykset ja järjestöt eivät saa kannattaa eivätkä suosia puoluetta vastustavia ja vahingoittavia sanomalehtiä.

Jos jossakin vaalipiirissä ei ole sosialidemokraattista puoluelehteä, niin on piirissä toimivien järjestöjen otettava ilmoitus- ja tiedonantolehdekseen joku siihen tarkoitukseen sopiva puoluelehti, kunnes saavat piiriinsä oman puoluelehden.

62 §. Sanomalehden päätoimittajia valitessa on lehden hallinnon ilmoitettava ehdokkaat puoluetoimikunnalle, joka antaa asiasta lausuntonsa; kuitenkin on sanomalehden omistajilla yksinään päättamisvalta.

63 §. Puoluelehdeksi julistamisesta ja puoluelehden oikeuksien peruuttamisesta päättää puolueneuvosto. Väliaikaisesti voi puoluetoimikunta hyväksyä lehden puoluelehdeksi.

Puolueneuvoston päätöksestä voi valittaa puoluekokoukseen.

Edus kuntavaalien valmistelu.

64 §. Puolueen ehdokkaat eduskuntavaaleja varten asetetaan piirijärjestöittäin. Jos samassa valtiollisessa vaalipiirissä on useampia piirijärjestöjä, järjestää ja määrää puoluetoimikunta niiden välisen yhteistoiminnan, elleivät piirit keskenään asiasta sovi.

65 §. Ehdokkaitten esittämis-oikeus on jokaisella puolueosastolla ja kunnallisjärjestöllä. Piiritoimikunta painattaa vaalilipun, johon ehdok-

kaat on otettu aakkosjärjestyksessä. Vaali tapahtuu piiriäänestyksellä piiritoimikunnan lähempien ohjeiden mukaan ju samana puoluetoimikunnan määräämänä päivänä kautta maan.

66 §. Vaalissa saa äänestää enintään niin monta ehdokasta kuin vaalipiiristä viimeksi sosialidemokraatteja valittiin lisättynä kahdella. Jos samassa vaalipiirissä on useampia piirijärjestöjä, määrää puoluetoimikunta, montako kussakin sellaisessa piirissä saa äänestää.

67 §. Valitsijayhdistysten listoille on asetettava niin monta ehdokasta kuin vaalipiiristä kaikkiaan edustajia valitaan.

Listoille asettamisen, valitsijayhdistysten järjestämisen ja vaaliliiton muodostamisen toimittaa piirikokous tai sen valtuuttamana piiritoimikunta puoluetoimikunnan antamia ohjeita noudattaen.

Valitukset listoille asettelua y. m. vastaan ratkaisee puoluetoimikunta.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä.

68 §. Sosialidemokraattiset kansanedustajat muodostavat sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän.

69 §. Eduskuntaryhmä on vastuunalainen puoluekokoukselle.

70 §. Kultakin istuntokaudelta on ryhmän esitettävä kertomus puolueuuvostolle.

Puoluekokoukselle on eduskuntaryhmän annettava kertomus edellisestä puoluekokouksesta kuluneelta ajalta.

71 §. Eduskuntaryhmän ja puolueuuvoston yhteisiä kokouksia pidetään, milloin jompikumpi ja puoluetoimikunta pitää niitä tarpeellisina. Pöytäkirjat tällaisista kokouksista liitetään puolueuuvoston pöytäkirjoihin.

Kunnallisvaalit.

72 §. Valittaessa puolueen edustajia kunnanvaltuustovaaleja varten saa kukin puoluejäsen äänestää enintään yhtä kolmatta osaa sillä kertaa valittavien valtuutettujen määrästä

Muissa kohdin noudatetaan valtuusmiesehdokkaitten vaalissa mitä puoluekokousedustajaa vaalista 011 säädetty.

73 §. Listalle asettamisen suorittaa kunnallistoimikunta. Puolueäänestyksessä enimmän ääniä saanut asetetaan ensimmäiseksi ja sen jälkeen muut ehdokkaat saamansa äänimäärän mukaisessa järjestyksessä. Listalle on asetettava vähintään niin monta ehdokasta kuin valtuutettuja sillä kertaa valittavana on.

Jos puolueosasto vaatii kunnallistoimikuntaa asettamaan valitut ehdokkaat kahdelle tai useammalle listalle ensimmäisen nimen ollessa yhteisen, on kunnallistoimikunta oikeutettu niin menettelemään. Kunnallistoimikunnan kieltäytyessä ratkaisee asian piiritoimikunta.

Puolueesta erottaminen.

74 §. Puolueeseen ei saa kuulua :

- 1) puoluetta vastustava;
- 2) vastustavaan puolueeseen kuuluva; eikä
- 3) puoluetta vahingoittava.

Puolueeseen ei myöskään saa kuulua jäsen eikä järjestö, joka ei täytä sääntöjenmukaisia velvollisuuksiaan tai toimii vastoin puoluepäättöksiä ja puolueohjelmaa.

75 §• Puoluekokous ja puoluekokousten väliajoilla puolueenuevosto voi erottaa jäsenen tai järjestön puolueesta.

Puolueenuevoston päätöksestä voidaan valittaa puoluekokoukseen, mutta astuu päätös heti voimaan.

76 §. Jos puolueosasto, kunnallisjärjestö tai piirijärjestö tahtoo erottaa jäsenensä tai alaisensa järjestön puolueesta, on asia saatettava sellaisen sovinto-oikeuden käsiteltäväksi, johon kumpikin puoli valitsee kaksi jäsentä ja puoluetuimikunta määrää puheenjohtajan. Jos toinen puoli kieltäytyy valitsemasta jäseniä, käsittelee sovinto-oikeus kuitenkin asian. Sovinto-oikeuden päätöksestä on kahden kuukauden kuluessa valitusoikeus puolueenuevostolle. Puolueenuevoston päätös astuu heti voimaan, mutta voidaan siihen muutosta hakea edellisessä pykälässä mainitulla tavalla.

77 §. Puolueenuevosto ja puoluekokous voivat päättää erotettujen jäsenten ja järjestöjen ottamisesta jälleen puolueeseen.

Yleisiä määräyksiä.

78 §. Puolueen luottamustoimiin voidaan valita ainoastaan sellaisia henkilöitä, jotka ovat puolueen jäseniä. Puolueesta erotessaan katsotaan heidät samalla eronneiksi luottamustoimistaan.

79 §. Näiden sääntöjen muuttamisesta ja puolueen toiminnan lopettamisesta voidaan päättää ainoastaan puoluekokouksessa, jos sitä tar koittava ehdotus on herätetty näiden sääntöjen määräämällä tavalla.

80 §. Jos puolue lopettaa toimintansa tai lakkautetaan on puolueen omaisuus puoluekokouksen päätöksen mukaisesti käytettävä Suomen työväenluokalle hyödyllisiin tarkoituksiin.

81 §. Nämä säännöt ovat voimassa I päivästä tammikuuta 1920.

SOSIALIDEMOKRAATTISEN PIIRIJÄRJESTÖN

SÄÄNNÖT

Hyväksytty puoluekokouksessa Helsingissä jouluk. 8—16 p:nä 1919.

Nimi ja kotipaikka.

1 §. Järjestön (yhdistyksen) nimi on
 Sosialidemokraattinen Piirijärjestö. Kotipaikka on
 kaupunki.

1

Tarkoitus.

2 §. Piirijärjestön tarkoitus on:

1) alueellaan liittää yhteen keskusjärjestöksi kaikki puolueeseen liittyneet kunnallisjärjestöt;

2) välittää yhteyttä piirin kunnallisjärjestöjen ja puoluetoimikunnan välillä;

3) johtaa ja valvoo sosialidemokraattista valistustyötä, etenkin järjestämällä luentoja sekä puhe- ja esitelmätilaisuuksia;

4) harjoittaa kustannustoimintaa ja kirjallisuuden levitystä;

5) järjestää ja johtaa puolueen osanottoa eduskuntavaaleihin; sekä

6) mahdollisuuden mukaan tukea kunnallisjärjestöjen ja puolueosastojen toimintaa kunnallisvaaleissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa tarvitaan suunnitelmanmukaista ja yhtenäistä esiintymistä työväenluokan etujen edistämiseksi.

Piirialue.

3 §. Piirialueen määrää puoluekokous tai puoluekokousten väliajoilla puolueuuevosto.

Piirijärjestöön liittyminen ja eroaminen.

4 §. Piirijärjestöön jäseneksi pääsee jokainen piirin alueella toimiva sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö, jonka piiritoimikunta jäseneksi hyväksyy ja joka täyttää puoluesääntöjen ja näiden sääntöjen määräämät ehdot.

Kunnallisjärjestö liittyy puolueeseen piirijärjestön kautta.

Kunnallisjärjestö suorittaa määrätyn veron piirijärjestölle siltä vuosineljännekseltä alkaen, jolloin liittyminen tapahtui.

Piirijärjestöön ei saa kuulua puoluetta vastustava, vastustavaan puolueeseen kuuluva eikä puoluetta vahingoittava.

Puoluekokous ja puoluekokousten väliajoilla puolueuuevosto voi erottaa jäsenen tai järjestön piirijärjestöstä ja puolueesta.

Verot ja tiedonannot.

5 §. Piirijärjestölle suorittaa jokainen siihen liittynyt kunnallisjärjestö vuosineljänneksittäin veroa, jonka suuruuden piirikokous vuosittain määrää. Piiriveron yhteydessä kannetaan kunnallisjärjestöltä puolueelle menevä vero.

Piiri- ja puolueverot edelliseltä vuosineljännekseltä on kunnallisjärjestön lähetettävä piirin rahastonhoitajalle viimeistään 15 päivänä helmikuuta, toukokuuta, elokuuta ja marraskuuta.

6 §. Kunnallistoimikunta on velvollinen lähettämään piiritoimikunnan vaatimat tiedonannot. Sen on ilmoitettava piiritoimikunnalle kunnallistoimikunnan ja työväenyhdistysten toimitsijain nimet ja osoitteet. Henkilövaihdokset ja osoitteenmuutokset on heti ilmoitettava piiritoimikunnalle.

Kunnallistoimikunnan tulee vuosittain ennen tammikuun 15 päivää lähettää piiritoimikunnalle kertomus toiminnastaan edelliseltä vuodelta sekä tietoja kunnallisjärjestöön kuuluvista työväenyhdistyksistä.

7 §. Kunnallisjärjestö, joka laiminlyö määräajassa lähettää verot, menettää heti oikeutensa piirijärjestössä, mutta saavuttaa ne jälleen suorittamalla kaikki maksamatta olevat verot.

Maksamatta jättäneiden kunnallisjärjestöjen nimet tulee piiritoimikunnan julkaista piirijärjestön äänenkannattajassa.

Piirikokous.

8 §. Piirijärjestön asioista määrää piirikokous. Ylin määräysvalta on puoluekokouksella.

9 §. Piirijärjestön vuosikokous pidetään viimeistään huhtikuulla. Kokouksen paikan määrää edellinen piirikokous.

Ylimääräinen piirikokous, jonka, ellei piiritoimikunta pidä tarpeellisenä uusien vaalien toimittamista, muodostavat varsinaiseen piirikokoukseen valitut edustajat, pidetään milloin piiritoimikunta pitää seu tarpeellisenä tai milloin vähintään kolmas osa piirin kunnallisjärjestöistä sitä samaa määrättyä tarkoitusta varten haluaa.

Kutsumuksen piirikokoukseen julkaisee piiritoimikunta. Varsinaiseen kokoukseen on kutsumus julkaistava viimeistään 2 kuukautta ennen kokousta ja on se julaistava piirin äänenkannattajassa.

Kutsumus ylimääräiseen piirikokoukseen on julkaistava viimeistään kaksi viikkoa ennen kokousta. Samoin toimitetaan muutkin tiedonannot jäsenille. Kokouskutsussa on mainittava esille tulevat asiat.

IO §. Piirikokoukseen lähettävät kunnallisjärjestöt yhden edustajan kultakin jäsenmääränsä alkavalta ioo-luvulta, ollen piirikokous tai — ellei piirikokous ole asiasta päättänyt — piiritoimikunta kuitenkin oikeutettu korottamaan tämän rajan korkeintaan 250 jäseneen.

Muissa kohdin noudatetaan piirikokousedustajain vaalissa mitä puolueen säännöissä on puoluekokousedustajain vaalista säädetty.

11 §. Valtakirjan edustajille antaa asianomainen kunnallistoimikunta. Valtakirjain tarkastamisen suorittaa piiritoimikunta ennen kokouksen alkua.

Päivärahan edustajille suorittaa asianomainen kunnallisjärjestö, matkakustannukset piiritoimikunta.

12 §. Piiritoimikunnan jäsenet ovat velvolliset olemaan läsnä piirikokouksessa ja on heillä lausunto- ja esitysoikeus.

Lausunto- ja esitysoikeus piirikokouksessa on myöskin puolueitoimikunnan jäsenillä, piirin sosialidemokraattisilla valtiopäivämiehillä ja piirin puoluelehden edustajalla.

Piiritoimikunnan jäsenille suoritetaan päiväraha ja matkakulut piirin rahastosta.

13 §• Varsinaiselle piirikokoukselle voivat tehdä esityksiä piiritoimikunta, kunnallisjärjestö, puolueosasto ja yksityinen puoluejäsen.

Puolueosaston tai yksityisen jäsenen esitykset lähetetään asianomaisen kunnallisjärjestön kautta ja on ne kunnallistoimikunnan lausunnon kera lähetettävä piiritoimikunnalle viimeistään viisi viikkoa ennen kokousta. Samassa ajassa on kunnallisjärjestön omat esitykset piiritoimikunnalle lähetettävä.

Piiritoimikunta lähettää esitykset lausuntonsa kera painetussa esitysvihossa kunnallisjärjestölle viimeistään 14 päivää ennen kokousta. Samassa yhteydessä lähetetään piiritoimikunnan toimintakertomus.

14 §. Varsinaisessa piirikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1) päätetään piiritoimikunnan toiminta- ja tilikertomuksesta ja tilintarkastajain lausunnon perusteella tilivapaudesta;

2) päätetään piiriveron suuruudesta;

3) päätetään edustajaperusteesta piirikokousedustajain vaalissa;

4) käsitellään piiritoimikunnan laatima tulo- ja menoarvioehdotus;

5) päätetään valistustyön harjoittamisesta piirissä;

- 6) keskustellaan eduskuntaryhmän toiminnasta;
 - 7) käsitellään piirin puoluelehteä koskevat kysymykset;
 - 8) eduskuntavaalien edellä järjestetään valitsijayhdistykset ja pääte-
tään muista vaaleja koskevista asioista;
 - 9) määrätään piiritoimikunnan jäsenten ja tilintarkastajain palkkio;
 - 10) valitaan piiritoimikunta;
 - 11) valitaan ehdokkaat puolueuuvoston vakinaisiksi ja varajäseniksi;
 - 12) valitaan tilintarkastajat;
 - 13) määrätään seuraavan piirikokouksen paikka; ja
 - 14) keskustellaan ja päätetään muista esitetyistä asioista.
- 15 §. Piirikokousten päätökset eivät saa olla ristiriidassa puolue-
kousten päätösten kanssa.

16 §. Piirikokouksessa on kullakin edustajalla yksi ääni. Äänes-
tykset tapahtuvat avoimesti. Jos kymmenesosa edustajista vaatii, on
toimitettava nimiäänestys. Vaalit toimitetaan vaadittaessa suljetuin li-
puin.

Jos äänet äänestyksessä jakautuvat tasan, ratkaisee puheenjohtajan
ääni. Vaaleissa ratkaisee arpa.

Piiritoimikun ta.

17 §. Piirijärjestön hallituksena on piiritoimikunta, johon kuuluu
vähintään 7 piirikokouksen vuodeksi kerrallaan valitsemaa vakinaista ja
3 varajäsentä.

Piiritoimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheen-
johtajan.

Piiritoimikunta on päätösvaltainen viiden jäsenen läsnäollessa.

18 §. Piiritoimikunnan tehtävänä on:

- 1) päättää piirin asioista sääntöjen, piirikokouksen ja puoluekokous-
ten päätösten mukaisesti sekä kantaa ja vastata järjestön puolesta;
- 2) hoitaa agitationi- ja järjestötoimia;
- 3) johtaa ja järjestää vaalitoimintaa piirissä;
- 4) tukea kunnallisjärjestöjä ja työväenyhdistyksiä neuvoilla ja avus-
tuksella;
- 5) ottaa ja eroittaa piirisihteerin y. m. tarvitsemansa toimihenkilöt
ja määrää niiden palkat;
- 6) suorittaa puoluesääntöjen ja puoluetolimikunnan määräämät teh-
tävät; ja
- 7) päättää toiminimen kirjoittamisesta.

Läheempiä määräyksiä piiritoimikunnan toiminnasta annetaan piiri-
kokouksessa.

19 §. Piirisihteerin tehtävänä on:

- 1) hoitaa piiritoimiston välitöntä johtoa;
- 2) laatia piirin viralliset tiedonannot sekä vuosikertomukset;
- 3) hoitaa piiritoimikunnan kirjeenvaihtoa;
- 4) pitää pöytäkirjaa piiritoimikunnan kokouksissa; ja
- 5) suunnitella, johtaa ja valvoa valistustoimintaa piirissä.

Piirisihteeri ei ilman piiritoimikunnan suostumusta saa ottaa sivuteh-
täviä, jotka voivat tuntuvasti vaikuttaa hänen toimintaansa piirin palve-
luksessa.

20 §. Piiritoimikunnan puheenjohtajan, piirisihteerin ja piirin ra-
hastonhoitajan osoitteet on aina muutoksen tapahtuessa ilmoitettava
puoluetolimikunnalle ja kunnallistoimikunnille.

Piiritoimikunnan tiedonannot kunnallisjärjestöille julkaistaan piirin puoluelehdessä tai kiertokirjeillä.

21 §. Jos piiritoimikunnan jäsen ilman hyväksyttyä syytä on poissa kahdesta peräkkäisestä kokouksesta, katsotaan hänet eronneeksi toimestaan ja kutsutaan varajäsen tilalle.

Varajäsenet kutsutaan tarvittaessa siinä järjestyksessä kuin ovat saaneet ääniä.

Tilintarkastus.

22 §. Piirikokous valitsee 2 tilintarkastajaa ja 2 varatilintarkastajaa. Varsinaisten tilintarkastajain ollessa estetyt, astuvat varatilintarkastajat heidän toimiinsa siinä järjestyksessä kuin ovat saaneet ääniä.

23 §. Piiritoimikunnan tilien edelliseltä kalenterivuodelta tulee olla päätetyt ja jätetyt tilintarkastajille viimeistään maaliskuun I päivänä.

24 §. Tilintarkastajain on ennen maaliskuun 15 päivää annettava lausuntonsa tileistä ja taloudenhoidosta viimeksikuluneelta kalenterivuodelta sekä tehtävä piirikokoukselle ehdotus vastuuvapauden myöntämisestä piiritoimikunnalle tai sen kieltämisestä.

25 §. Tilintarkastajilla on oikeus, milloin tahansa tarkastaa piiritoimikunnan kassa ja tilit.

Yleisiä määräyksiä.

26 §. Nämä säännöt voidaan muuttaa tai kumota ainoastaan puoluekokouksessa.

27 §. Jos piirijärjestö puretaan tai lakkautetaan, joutuvat sen varat ja omaisuus Suomen Sosialidemokraattiselle Puolueelle.

28 §. Nämä säännöt astuvat voimaan tammik. 1 p:nä 1920.

SOSIALIDEMOKRAATTISEN KUNNALLISJÄRJESTÖN

SÄÄNNÖT

Hyväksytty puoluekokouksessa Helsingissä jouluk. 8- -16 p:nä IQ19.

_ Nimi ja kotipaikka.

1 §. Järjestön (yhdistyksen) nimi 011
 Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö. Kotipaikka on
 kunta.

Tarkoitus.

2 §. Kunnallisjärjestön tarkoituksena 011:
 1) puolueen ohjelman pohjalla toimia sosialidemokraattisen valistuksen levittämiseksi;

- 2) liittää yhteen kaikki kunnassa olevat puolueosastot;
- 3) järjestää kunnassa työväen osanottoa eduskunta- ja kunnallisiin vaaleihin;
- 4) järjestämällä kokouksia ja mielenosotuksia antaa paikkakunnan puoluejäsenille tilaisuuden lausua mielipiteensä valtiollisista ja kunnallisista asioista.

Kunnallisjärjestöön liittyminen ja eroaminen.

3 §. Oikeus liittyä kunnallisjärjestöön on niillä kunnassa toimivilla, kunnallistoimikunnan hyväksymillä yhdistyksillä y. m. järjestöillä, jotka hyväksyvät sosialidemokraattisen puolueen ohjelman sekä täyttävät puoluesäntöjen ja näiden sääntöjen määräämät ehdot.

Kunnallisjärjestöön liittynyttä järjestöä nimitetään puolueosastoksi.

4 §. Puolueosaston kaikkien jäsenten tulee kuulua kunnallisjärjestöön. Ammattiosasto, nuoriso-osasto, osuuskunta t. m. s. voi välittää sitä haluavien jäsentensä kuulumisen kunnallisjärjestöön ja puolueeseen, mutta ei se ole puolueosasto, ellei sen kaikki jäsenet kuulu kunnallisjärjestöön.

5 §. Jokaisella kunnallisjärjestöön kuuluvalla puoluejäsenellä tulee olla erikoinen puolueen jäsenkirja; ammattiosaston, nuoriso-osaston, osuuskunnan t. m. s. jäsenkirja ei kelpaa.

6 §. Kunnallisjärjestöön ei saa kuulua puoluetta vastustava, vastustavaan puolueeseen kuuluva, eikä puoluetta vahingoittava.

Puoluekokous tai puoluekokouksen väliajoilla puolueenuevosto voi erottaa jäsenen kunnallisjärjestöstä tai puolueesta.

Verot.

7 §. Jokainen puolueosasto maksaa kunnallisjärjestölle vuosineljänneksittäin veroa, jonka suuruus määrätään kunnallisjärjestön vuosikokouksessa taikka edustajiston kokouksessa.

Vero suoritetaan puolueosastossa edellisen vuosineljänneksen lopussa olleen jäsenmäärän mukaan.

8 §. Ammattiosasto, nuoriso-osasto tai osuuskunta, joka kokoaa verot vain osalta jäseniään eikä niinmuodoin ole puolueosasto, suorittaa kantamansa verot samoin kuin puolueosastot,

9 §. Piirille ja puolueelle menevät verot tilitetään kunnallisjärjestölle samalla kertaa kunnallisjärjestöveron kanssa.

Samanaikaisesti veron kanssa lähetetään tiedonanto jäsenmäärästä y. m. kunnallistoimikunnan esittämien kaavakkeiden mukaisesti.

Verot ja tiedonannot lähinnä edelliseltä vuosineljännekseltä on lähetettävä kunnallisjärjestölle viimeistään ensimmäisenä päivänä helmikuuta, toukokuuta, elokuuta ja marraskuuta.

10 §. Puolueosasto, joka säädetyssä ajassa ei ole lähettänyt veroja, menettää heti oikeutensa kunnallisjärjestössä, mutta saavuttaa ne jälleen suorittamalla kaikki maksamatta olevat verot.

Maksamatta, jättäneiden puolueosastojen nimet tulee kunnallistoimikunnan julaista paikkakunnalle leviävässä puoluelehdessä.

Kunnallisjärjestön edustajisto.

11 §. Kunnallisjärjestön asioista päättää kunnallisjärjestön edustajisto. Ylin määräysvalta on piirikokouksella.

Edustajisto kokoontuu vuosittain kahteen varsinaiseen kokoukseen. Kevätkokous pidetään kunakin vuonna ennen maaliskuun 15 päivää ja syyskokous ennen lokakuun 15 päivää. Muita kokouksia järjestetään tarpeen mukaan.

Kutsumuksen kokoukseen julkaisee kunnallistoimikunta, varsinaiseen kokoukseen vähintään viikkoa ja ylimääräiseen vähintään 3 päivää ennen kokousta paikkakunnalla leviävässä piiolueldhessä. Samoin toimitetaan muut tiedonannot jäsenille.

12 §. Edustajisto muodostetaan siten, että puolueosastot vuosittain ennen vuoden loppua valitsevat edustajistoon seuraavaa vuotta varten yhden tai useamman jäsenen suhteellisesti jäsenmääränsä mukaan.

Valintaperusteen määrää ensi kerralla kunnallisjärjestön kokous, sen jälkeen edustajiston kokous.

13 §. Kevätkokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1) esitetään kunnallistoimikunnan vuosi- ja tilikertomus edelliseltä vuodelta;

2) esitetään tilintarkastajain lausunto; ja

3) päätetään vastuuvapauden myöntämisestä kuuluvuudelle.

14 §. Syyskokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1) päätetään valistustyön harjoittamisesta kunnassa;

2) käsitellään kunnallisvaaleja koskevia kysymyksiä;

3) päätetään kunnallisjärjestöveron suuruudesta;

4) käsitellään kunnallistoimikunnan laatima tulo- ja menoarvioehdotus;

5) valitaan kunnallistoimikunta;

6) valitaan tilintarkastajat;

7) keskustellaan ja päätetään muista esitetyistä asioista.

15 §. Vaalit toimitetaan vaadittaessa suletuin lipuin.

Jos äänestyksessä äänet jakautuvat tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Vaaleissa ratkaisee arpa.

16 §. Kunnallisjärjestön päätökset eivät saa olla ristiriidassa puolue- ja piirikokouspäätösten kanssa.

Kunnallistoimikunta.

17 §. Kunnallisjärjestön hallituksena on kunnallistoimikunta, johon kuuluu vähintään 5 kunnallisjärjestön edustajiston vuodeksi kerrallaan valitsemaa vakinaista ja 3 varajäsentä.

Kunnallistoimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, sihteerin ja rahastonhoitajan.

Kunnallistoimikunta on päätösvaltainen, kun vähintään ¹/₃ jäsenistä on saapuvilla.

18 §. Kunnallistoimikunnan tehtävänä on:

1) päättää kunnallisjärjestön asioista sääntöjen ja edustajiston päätösten mukaisesti sekä kantaa ja vastata järjestön puolesta;

2) hoitaa agitatioi- ja järjestötoimia;

3) ottaa ja erottaa tarvitsemansa toimihenkilöt ja määrätä näiden palkat;

4) suorittaa puoluesääntöjeu ja piiritoimikunnan määräämät tehtävät;

5) päättää toiminimen kirjoittamisesta.

Lähempiä määräyksiä kunnallistoimikumian toiminnasta antaa kunnallisjärjestön edustajisto.

19 §. Kunnallistoimikunnau tiedonannot puolueosastoille ja puoluejäsenille toimitetaan ilmoituksella paikkakunnan puoluelehdessä tai kierokirjeillä.

20 §. jos kunnallistoimikunnau jäsen ilman hyväksyttyä syytä on poissa kahdesta peräkkäisestä kokouksesta, katsotaan hänet eronneeksi toimestaan ja kutsutaan varajäsen tilalle.

Varajäsenet kutsutaan tarvittaessa siinä järjestyksessä kuin ovat saaneet ääniä.

Vaalit oiminta.

21 §. Kunnallistoimikumian tehtävänä vaalien edellä 011:

1) johtaa ja järjestää vaalitoimintaa sekä kunnallisissa että valtiollisissa vaaleissa;

2) piiritoimikunnan määräysten mukaan huolehtia eduskuntaehdokkaitten asettamisesta;

3) huolehtia ehdokkaitten asettamisesta kunnallisvaaleihin noudattaen mitä puoluesäännöissä on säädetty;

4) huolehtia vaaliluetteloiden tarkastamisesta ja valitusten tekemisestä vaaliluetteloja vastaan;

5) järjestää vaalivalistustyö niin, että kaikki puolueen kannattajat saadaan ottamaan osaa vaaleihin.

Tilintarkastus.

22 §. Kunnallisjärjestön edustajisto valitsee 2 tilintarkastajaa ja 2 varatilintarkastajaa.

Varsinaisten tilintarkastajain estettyinä ollessa astuvat varatilintarkastajat heidän toimiinsa siinä järjestyksessä kuin ovat saaneet ääniä.

23 §. Kunnallistoimikumian tilien edelliseltä kalenterivuodelta tulee olla päätetyt ja jätetyt tilintarkastajille viimeistään helmikuun 15 p:nä.

24 §. Tilintarkastajien 011 ennen maaliskuun 1 päivää annettava lausuntonsa tileistä ja taloushoidosta edelliseltä kalenterivuodelta sekä tehtävä kunnallisjärjestön edustajistolle ehdotus¹ vastuuvapauden myöntämisestä kunnallistoimikunnalle tai sen kieltämisestä.

25 §. Tilintarkastajilla on oikeus milloin tahansa tarkastaa kunnallistoimikunnan kassa ja tilit.

Kunnallisjärjestön kokous.

26 §. Kunnissa, joissa puoluejäsenien lukumäärä on vähäinen ja joissa 011 ainoastaan yksi puolueosasto tai joissa, jos useampia puolueosastoja on olemassa, olosuhteet muutoin ovat sellaiset, että kunnallisjärjestöön kuuluvilla puoluejäsenillä on tilaisuus välittömästi ottaa osaa kokouksiin, voidaan edustajistoa valitsematta kunnallisjärjestön asioista päättää yleisissä kunnallisjärjestön kokouksissa.

27 §. Pääsy kunnallisjärjestön kokouksiin on jokaisella puoluejäsennellä, joka näyttää kelpaavan jäsenkirjan tai jäsenkortin.

28 §. Kunnallisjärjestön kokouksiin nähden on voimassa, mitä kunnallisjärjestön edustajistosta on säädetty.

Yleisiä ntiiiriivksii.

29 §. . Nämä säännöt voidaan muuttaa tai kumota ainoastaan puoluekokouksessa.

30 §. Jos kunnallisjärjestö purkautuu tai lakkautetaan joutuvat sen varat ja omaisuus sille piirijärjestölle, jonka alueella se toimii.

31 §. Nämä säännöt astuvat voimaan tammikuun. 1 p:nä 1920.